Leto VIII., štev. 7 („Jutro“ XV., št. 34 a) Ljubljana, ponedeljek 12. februarja 1934 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno.
Uredništvo:
Ljubljana: Knaflјeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

GOSPODARSKA BALKANSKA ANTANTA

Na prvi seji Sveta balkanske antante so zunanji ministri razpravljali predvsem o poglobitvi medsebojnih gospodarskih odnošajev

Atene, 11. febr. r. Kakor smo že poročali, se je včeraj sestal v Atenah k prvi seji Svet balkanske antante, ki ga tvorijo zunanji ministri štirih držav, to je Jugoslavije, Rumunije, Grčije in Turčije, ki so podpisali balkanski pakt.

Kakor se doznava, je Svet balkanske antante na svoji prvi seji najprvo proučil poročila, ki so prispela iz inozemstva o vtisu, ki ga je napravil v mednarodni politični javnosti podpis balkanskega pakta. Kakor kažejo ta poročila, vlada v inozemstvu različno mnenje o balkanskem paktu. To seveda ni nikogar iznenadilo in se je že v naprej pričakovalo. Naravno je, da oni, ki streme po izpremembi državne ureditve v Evropi, ne gledajo baš s posebnim razpoloženjem na stabilizacijo obstoječega stanja na Balkanu in tudi temu primerno ocenjujejo balkanski sporazum. Zavedajoč se, da veliko delo, ki je bilo započeto v Beogradu in dovršeno v Ateni, odgovarja interesom ogromne večine narodov na Balkanu, so ministri na tem svojem prvem sestanku po podpisu balkanskega pakta mogli z zadovoljstvom ugotoviti, da počiva organizacija štirih balkanskih držav na solidnih temeljih in da morejo ugovori iz inozemstva služiti le v vzpodbudo za nadaljno delo v tej smeri.

V želji, da posebno naglasijo nepobitno dejstvo, da balkanski pakt proti nikomur ni agresiven, so štirje zunanji ministri že na svojem prvem sestanku pričeli s stvarnim delom za izpopolnitev organizacije balkanske antante ter proučili vsa sredstva, ki morejo služiti za še večjo poglobitev sodelovanja štirih balkanskih držav in to ne samo na političnem, marveč zlasti tudi na gospodarskem polju. Gospodarsko sodelovanje je dandanes najvažnejše sredstvo za zbliževanje narodov in kakor se doznava, so štirje zunanji ministri o tem problemu podrobno razpravljali. Dogovorili so se, da bodo v vseh štirih državah takoj izvršili vse potrebne priprave za čim večjo medsebojno zamenjavo dobrin in da bodo vse štiri balkanske države v prvi vrsti gledale na to, da izkoriščajo medsebojne proizvode. Podrobni načrt za to gospodarsko akcijo bo čimprej sestavljen in to takoj, ko bodo zbrani potrebni podatki. Da bi bilo to sodelovanje čim uspešnejše, so zunanji ministri štirih balkanskih držav na svojem prvem sestanku razpravljali tudi o ureditvi in čimvečjem izenačenju medsebojnih pravnih odnošajev. Gre v prvi vrsti za sklenitev raznih konvencij, s katerimi se bodo uredila razna zasebno-pravna vprašanja v medsebojnih odnošajih.

Izjava ministra g. Jevtića

Atene, 11. febr. r. Jugoslovenski zunanji minister g. Bogoljub Jevtić je s svojim spremstvom sinoči ob 18.45 odpotoval iz Aten v Beograd. Pred svojim odhodom je sprejel novinarje ter jim na njihova vprašanja na kratko izjavil:

Vračam se zadovoljen ne samo zaradi tega, ker smo podpisali balkanski pakt, marveč tudi zaradi razgovorov, ki smo jih imeli pri tej priliki in ki so bili zelo koristni ter me navdajajo z največjim spokojstvom. Razpoloženje javnosti kaže, da so možnosti političnega sodelovanja kar največje ter da vlada povsod razpoloženje, tako da dobiva ta pakt še posebno jamstvo v čuvstvovanju, ki vlada ne samo v vladnih krogih, marveč v najširših plasteh naših narodov.

Na kolodvoru je bila častna četa, ki je izkazala g. Jevtiću vojaške časti. Od jugoslovenskega zunanjega ministra so se poslovili na kolodvoru predsednik grške vlade g. Tsaldaris s soprogo, grški zunanji minister g. Maksimos s soprogo, turški zunanji minister Tevfik Ruždi bej, poslaniki vseh štirih balkanskih držav v Atenah in višji uradniki grškega zunanjega ministrstva, dalje zastopniki jugoslovensko-grške lige, jugoslovenske kolonije, ter mnogi drugi odličniki.

Zahvala Tsaldarisu in Maximosu

Skoplje, 11. febr. r. Z atenskim brzovlakom je prispel danes ob 12.20 v Skoplje jugoslovenski zunanji minister g. Jevtić. Do jugoslovenske meje ga je spremljal zastopnik grškega zunanjega ministra g. Brandasilos. V njegovem spremstvu so med drugimi pomočnik dr. Purić, grški poslanik v Beogradu g. Melas, šef kabineta in osebni tajnik ter jugoslovenski novinarji, ki so spremljali zunanjega ministra k podpisu balkanskega pakta v Atene. Na kolodvoru so pozdravili zunanjega ministra g. Jevtića ban vardarske banovine, komandant armije, mestni župan in drugi odličniki, s katerimi se je g. Jevtić prisrčno pozdravil in razgovarjal vse do odhoda vlaka.

Zapuščajoč grško ozemlje je zunanji minister g. Jevtić poslal predsedniku grške vlade g. Tsaldarisu in grškemu zunanjemu ministru g. Maksimosu brzojavki, v katerih se jima zahvaljuje za prisrčen sprejem in za iskreno sodelovanje, ki je bilo kronano s tako lepim uspehom.

Titulescu o balkanskem paktu

Atene, 11. februarja. AA. Rumunski zunanji minister Titulescu je sprejel novinarje in jim v neprisiljenem in nevezanem razgovoru podal nekoliko misli o balkanskem paktu. Dejal je, da se bodo sestanki balkanske zveze vršili po enkrat na leto. Na vprašanje, ali obstoji kakšna zveza med Malo antanto in balkansko antanto, je g. Titulescu odgovoril, da sta to dva različna organizma, katere glavni namen je pa ohranitev sedanjih meja.

Neki nemški novinar je nato pripomnil, ali ni balkanski pakt v nasprotju s členom 19. pakta Društva narodov, ker popolnoma izključuje možnost revizije mirovnih pogodb. G. Titulescu se je v odgovoru skliceval na locarnski sporazum, na grško-turški pakt, v katerem je Grčija priznala nove meje, ki niso bile identične z mejami, določenimi pri mirovnih razgovorih. Dalje je g. Titulescu pripomnil, da čl. 19. ne more imeti v mislih končnih in definitivno določenih meja; pa tudi če bi se nanašal nanje — kako naj bi se ta člen izvajal, ko zahteva soglasnost, mi pa odločno vztrajamo pri svojem »Ne« ter bi tudi v Ženevo šli in rekli »Ne«. To je prav tako, kakor če bi hoteli siliti pred oltar nevesto, ki ves čas pravi ne in še pred oltarjem vztraja na svojem ne. Ali se boste lahko z njo poročili?

Ta Titulescova primera je zbudila med novinarji splošno pritrjevanje in aplavz.

Vidite torej, je zaključil g. Titulescu, da se čl. 19. pri balkanskem paktu nikakor ne more izvajati.

Balkanski pakt prekaša vse

Pariz, 11. febr. AA. **»Temps« prinaša članek o balkanskem paktu in med drugim pravi, da ta pakt tudi po določnosti svojih določil prekaša vse dosedanje pogodbe te vrste. Precizno določene obveznosti posameznih podpisnikov ne dopuščajo nikakršne dvoumnosti. List naglaša, da ni pakt proti nikomur naperjen in na koncu poudarja lep primer solidarnosti in neodvisnosti ter pojmovanja sedanje dobe, ki so ga pokazale države nekoč tako nemirnega dela Evrope.**

Povratek v Beograd

Beograd, 11. febr. r. S posebnim vlakom se je vrnil nocoj ob 21. zunanji minister g. Boško Jevtić. Na kolodvoru so ga pričakovali višji uradniki zunanjega ministrstva ter osobje grškega, rumunskega in turškega poslaništva. G. minister Jevtić je bil izredno razpoložen in je zbranim novinarjem na vprašanja kratko odgovoril, da se vrača izredno zadovoljen ter jim je obljubil za jutri daljšo izjavo.

Generalna stavka v Franciji

Danes bo počivalo delo v vseh javnih in zasebnih podjetjih v znak manifestacije za republiko

Pariz, 11. febr. č. Priprave za jutrišnjo generalno stavko so izvršene do vseh podrobnosti. Kakor vse kaže, bo jutrišnja generalna stavka občutno posegla v gospodarsko življenje v vsej državi, prav posebno pa v prestolnici. Z vso gotovostjo se računa, da ne bo bratovala jutri niti pariška podzemska železnica, prav tako pa bodo stavkali tudi vsi avtobusi. Pošte bodo zaprte, enako tudi vse tržnice. Oskrba s kruhom in drugimi živili v Parizu je zelo ogrožena. Pariško prebivalstvo se je zaradi tega že danes založilo z vsem potrebnim. Tudi šolarji bodo morali stavkati, ker so se učitelji pridružili generalni stavki. Črkostavci že nocoj niso več prišli na delo in zato jutri v Parizu in vsej ostali Franciji ne bo izšel niti en list. Enako bo počivalo delo tudi v vseh drugih tovarnah. Industrijska podjetja so se po večini prostovoljno pridružila protestni stavki. Pariška borza in mestne prodajalne bodo jutri ves dan zaprte. Tudi vsi kinematografi so za jutri odpovedali predstave. Mestna občina je poskrbela le za to, da bo za silo urejena preskrba mesta z električnim tokom, plinom in vodo. Pariško prebivalstvo mirno pričakuje jutrišnjega dne in s simpatijami spremlja to republikansko demonstracijo. Vlada je sklenila, da se ne bo vmešavala ter da bo dopustila miren razvoj stavke. Notranji minister je izdal podrejenim oblastem zgolj nalog, naj z vso strogostjo skrbe za to, da ne pride do nemirov in izgredov.

Pariz, 11. februarja. AA. Na ministrski seji, ki se je vršila včeraj, je ministrski svet naročil ministru pravde, naj budno zasleduje najstrožjo preiskavo v procesih, ki so se pojavili zadnje čase in o katerih je razpravljal parlament. Vlada je v načelu pristala na parlamentarni periskovalni odbor, podoben tistim odborom, ki so že poprej delovali v podobnih stvareh. Minister pravde je nato poročal o ukrepih, ki jih je izdal zastran nekaterih afer. Zunanji minister je na seji poročal o zunanje političnem položaju in si dal odobriti ukrepe, ki jih bo morala vlada izdati v odgovor na uvedbo dodatne carine za uvoz francoskega blaga na Angleško. Finančni minister Germain Martin je podrobno orisal finančni položaj in navedel, kaj namerava vlada storiti, da se čimprej izglasuje proračun.

Ultimat Heimwehra

Če Dollfuss do danes opoldne ne ugodi zahtevam Heimwehra, bodo pričeli odkrito borbo proti njegovemu režimu

Dunaj, 11. febr. č. Notranji politični položaj se je do skrajnosti poostril. Voditelji Heimwehra, ki že dva dni zborujejo na Dunaju, so danes po včerajšnjih razgovorih predstavnikov Heimwehra s kancelarjem Dollfussom sklenili zahtevati od zveznega kancelarja dr. Dollfussa, da nemudoma razpusti vse deželne zbore ter namesto deželnih glavarjev imenuje zaupnike Heimwehra za vladne komisarje in jim dodeli sosvete iz vrst Heimwehra in njej pridruženih krščansko-socialnih organizacij. Te zahteve je posebna deputacija izročila zveznemu kancelarju dr. Dollfussu v obliki ultimata. Če kancelar Dollfuss do ponedeljka opoldne tej zahtevi ne bo ugodil, grozi Heimwehr z izstopom iz vlade in z odkrito borbo proti Dollfussovemu režimu.

V krščansko-socialnih krogih vlada zaradi teh heimwehrovskih zahtev, ki pomenijo dejansko ustoličenje heimwehrovske diktature, veliko razburjenje. V političnih krogih se nadejajo, da bo kljub vladajoči napetosti v zadnjem trenutku prišlo do kompromisa. Ne izključujejo pa seveda možnosti popolnega preloma med Heimwehrom in dr. Dollfussom, kar bi moglo povzročiti popolen notranji kaos.

Varšava in Moskva

Med Poljsko in Sovjetsko Rusijo so zavladali prijateljski odnošaji — Pomen potovanja poljskega zunanjega ministra v Moskvo

Varšava, 11. februarja. AA. Glede na skorajšnji odhod zunanjega ministra dr. Becka v Moskvo prinašajo listi obris razvoja poljsko-sovjetskega razmerja. Uradno bo dr. Beck samo vrnil obisk, ki ga je napravil Čičerin v Varšavi leta 1926. Od tistega časa so se odnošaji med obema državama korenito izpremenili. Sklenil se je nenapadalni pakt, Poljska je posredovala med Rumunijo in Sovjetsko Rusijo, da se izravnajo nesoglasja, v najnovejšem času so pa nekatere indiskretnosti v Londonu in Helsingforsu pokazale, da sta opravili Poljska in Sovjetska Rusija velevažno diplomatsko delo v baltskih državah, da zaščitita neodvisnost teh dežel. Ni dvoma, da bo tudi o tem govora pri dr. Beckovem obisku v Moskvi.

Listi naglašajo, da je sedanji obisk dr. Becka v Moskvi samo posledica prijateljskih odnošajev, ki vladajo med obema državama. Ni pa dvoma, da bo v Moskvi govora tudi o poljsko-nemškem paktu ter da bo dal dr. Beck potrebna pojasnila Sovjetski Rusiji, ki pač še ni pozabila nedavnih nemških nakan s kolonizacijo Ukrajine. V poučenih krogih izjavljajo, da bo dr. Beck povedal v Moskvi, da je poljska vlada sklenila pakt o nenapadanju z nemško vlado izključno samo v želji, da se okrepi mir v Evropi. Že to pojasnilo samo pristojnim sovjetskim krogom je vredno potovanja dr. Becka v Moskvo.

General Nenadović †

Nenadna smrt jugoslovenskega atašeja v Parizu

Pariz, 11. febr. r. Davi ob 2.30 je nenadoma preminul v 58. letu starosti vojni ataše jugoslovenskega poslaništva general Mihajlo Nenadović, ki je vršil obenem posle vojnega atašeja v Londonu in Madridu. Pokojni general Nenadović je bil rojen v Zubcu v vračarskem srezu. Udeležil se je vseh balkanskih osvobodilnih vojen ter je imel mnoga jugoslovenska in inozemska odlikovanja. Leta 1917. je bil imenovan za vojnega atašeja v Bernu, pozneje pa je služboval v istem svojstvu v Varšavi in v Pragi. Junija 1931 je bil imenovan za vojnega atašeja v Parizu in je veljal za enega najboljših vojaških strokovnjakov. Truplo pokojnega generala Nenadovića bo prepeljano v Beograd.

Vojna med Japonsko in Rusijo izključena

Newyork, 11. febr. r. Semkaj je prispel novi japonski poslanik g. Sato. Novinarjem je izjavil, da bi bila vojna med Japonsko in Sovjetsko Rusijo nekaj naravnost nepojmljivega. Rusija ne želi vojne, še manj pa si jo želi Japonska, ki nima nobenega namena izvršiti samomor, kajti vojna med Japonsko in Rusijo bi potegnila v vojni vrtinec tudi druge narode in države, predvsem pa Ameriko

Te Deum za lateransko pogodbo

Rim, 11. februarja. AA. Danes so v Rimu proslavili peto obletnico sklenitve lateranske pogodbe med Italijo in vatikansko državo. Vsa javna poslopja so v zastavah, svečano okrašeni so tudi avtobusi in tramvaji. Drevi bodo poslopja iluminirana.

V vseh rimskih cerkvah so se vršile svečane službe božje za peto obletnico sklenitve pogodbe med sveto stolico in italijansko vlado. Popoldne je bil v cerkvi sv. Ivava Lateranskega Te Deum, ki so mu prisostvovali vsi člani škofijskih svetov.

Komunističen prevrat v Španiji?

Madrid, 11. febr. č. Komunistična propaganda je zadnje dni dosegla vrhunec. Z vso gotovostjo se že za jutri napoveduje komunistični prevrat. V nekaterih provincah je že v teku današnjega dne prišlo do resnih nemirov. Vlada je izdala energične ukrepe, da nakano komunistov prepreči. Ministrski predsednik Lerroux je izjavil novinarjem, da vlada nima nobene bojazni ter da bo vsak poizkus komunističnega prevrata zatrla s silo.

Orkan na Poljskem

Varšava, 11. februarja. AA. Že dva dni divja na Poljskem, zlasti na baltski obali, hud orkan. V Varšavi je porušil več hiš. Mnogo ljudi je mrtvih in ranjenih. Iz notranjosti dežele poročajo o več hudih požarih. V gdanskem pristanišču se je več ladij odtrgalo od obale in trčilo ob ribiške čolne. Tako je grški parnik »Ekatoktaros Drakulos«, ki se je bil že predvčerajšnjim zaletel v dansko ladjo »Salborg«, trčil včeraj v jugoslovenski parnik »Sv. Duje« in ga znatno poškodoval.

Občinske volitve na Bolgarskem

Sofija, 11. februarja. AA. Vse politične stranke so začele živahno agitirati za občinske volitve, ki bodo 18. t. m. Zemljoradniki vodijo ogorčeno borbo proti Aleksandru Cankovu in njegovim kandidatom. Po vsej priliki bo borba za občine zelo ogorčena in ostra. Že zdaj vlada tolikšna napetost med nasprotniki, da niso izključeni tudi krvavi obračuni.

Göring bo pomiloščal

Berlin, 11. februarja. AA. Kakor znano, je predsednik rajha Hindenburg prenesel pravico do pomiloščanja na kancelarja Hitlerja. Hitler sam je pa to pravico prenesel na pruskega ministrskega predsednika Göringa, vendar si je pridržal pravico, da lahko prenese pomilovalno pravico tudi na katero drugo osebo.

Nenavaden mraz v Ameriki

London, 11. febr. č. V Newyorku, pa tudi v ostalem spodnjem delu Zedinjenih držav se je pojavil novi silen val zime. Davi je kazal toplomer minus 14.3 Fahrenheita, odnosno minus 25.7 C. Od leta 1750 je bila to v Newyorku najnižja temperatura. V pretekli noči je zmrznilo 22 ljudi. Oblasti so morale izdati posebne odredbe, da se zavaruje javni promet. Nadcestne železnice stoje, ker so kolesa vagonov primrznila na tračnice.

Komunistični izgredi v Bolgariji

Sofija, 11. febr. p. V Leščevu blizu Ferdinandova so priredili komunisti snoči politično zborovanje, ki se ga je udeležilo okrog tisoč ljudi. Orožniki so jih pozvali, naj se razidejo, ker pa so se upirali, je prišlo do krvavega spopada. Trije komunisti so bili hudo ranjeni, med njimi je tudi bivši komunistični poslanec Rušilov, ki je po dosedaj še nepotrjenih vesteh ponoči v bolnici umrl. Ko je prispela v Ferdinandovo prva vest o spopadih s komunisti v Leščevu, je policijski komisar odposlal šest orožnikov. Spremljal jih je sam okrožni glavar. Vozili so se z nekim vojaškim tovornim avtomobilom. Avto pa se je nenadoma zaletel v drevo in prevrnil. Vsi orožniki so bili hudo ranjeni. Okrožni glavar se bori v bolnici s smrtjo.

Zakaj je Madžarska priznala Sovjetsko Rusijo

Budimpešta, 11. februarja. s. V zunanjem odboru poslanske zbornice je obrazložil zunanji minister Kanya vzroke, ki so napotili madžarsko vlado, da je obnovila diplomatske odnošaje s Sovjetsko unijo. Vladi so bili pri tem koraku v prvi vrsti odločilni zunanjepolitični razlogi, posebno še, ker mora Madžarska v težkem boju, ki ga vodi na vse strani, iskati prijatelje v vsaki državi.

Pegasti legar v Sremu

Zagreb, 11. februarja. V Sremu se je pojavil pegasti legar. Kakor poročajo iz Sremske Mitrovice, je zadnji čas v vasi Grku zbolelo več ondotnih ciganov. In ker cigani nikoli ne iščejo zdravniške pomoči, se izprva sploh ni vedelo, na čem bolehajo. Šele, ko so začeli umirati, se je za njihovo bolezen zanimala zdravstvena oblast in so zdravniki ugotovili, da se med cigani širi tifus. Okuženih je zaenkrat okrog 30 bolnikov. Higienski zavod v Novem Sadu je v Grk takoj odposlal šefa dr. Henta in njegovega namestnika dr. Popoviča, da ukreneta vse potrebno za popolno zajezitev epidemije. Vojaške oblasti so stavile na razpolago 20 postelj, županstvo in sresko načelstvo v Sremski Mitrovici pa 2 parna desinfektorja. Zdravnika bosta s tem v Grku organizirala začasno bolnico. — Seveda je med prebivalstvom daleč naokrog zavladal strah, ker so ondotni ljudje napačnega mišljenja, da se pegasti legar sploh ne da ozdraviti.

Velika falzifikatorska afera v Rumuniji

Bukarešta, 11. februarja p. Policijske oblasti v Bratovu in nekaterih drugih transilvanskih mestih so bile v zadnjih dneh obveščene, da krožijo v denarnem obtoku ponarejeni bankovci po 500 lejev. Uvedena je bila nemudoma stroga preiskava in snoči so aretirali dva trgovca, pri katerih so našli za 12 milijonov falzifikatov. Policijski organi so odkrili v vasi Kovasmi tudi tajno tiskarno.

Smrt pod prevrnjenimi sanmi

Mala Polana, 10. februarja

Komaj je pred dnevi sneg malo skopnel, že so se kmetje lotili prvih del na polju. Tudi 50letni Vori Matija, posestnik iz Male Polane je vpregel sani in peljal na njih gnoj za njivo S seboj je vzel hčerkico. Med potjo pa so se iz neznanega vzroka sani prevrnile in pokopale Vorija pod seboj. Posestnik je padel tako nesrečno, da so sani z vso težo ležale na njem.

Hčerkica, ki je videla ponesrečenega očeta, mu ni znala drugače pomagati, kakor da je začela poganjati kravi naprej. A ves trud je bil zaman. Kravi nista mogli spraviti prevrnjenih sani raz Vorija. Nesrečnik je imel še toliko moči, da je prestrašeni hčerki naročil, naj teče k bližnjim hišam po pomoč.

Deklica je odbrzela in ljudje so kmalu prihiteli na kraj nesreče. Vsaka pomoč pa je bila že prepozna. Ko so spravili Vorija izpod sani, je bil že mrtev. Sani so mu stisnile prsni koš in je siromak v velikih mukah preminil. Ponesrečeni Vori zapušča ženo in šest nepreskrbljenih otrok.

Inserirajte v „JUTRU“

Mariborski dogodki

Maribor, 11. februarja.

Vreme je bilo danes v Mariboru izredno lepo, vprav pomladno.

Policijska kronika

je precej prazna. Na Aleksandrovi cesti so neznani ponočnjaki razbili stekleno napisno tablo zobozdravnika dr. Levca. V Prinčipovi ulici so se zglasili kurji tatovi ter odnesli štiri kokoši s petelinom vred. Na Zrinjskega trgu pa je neki postopač ukradel 6 moških srajc.

Smrtna nesreča

se je pripetila v Št. Ilju. Edini sinček uglednega trgovca Franca Swatyja, učenec III. razreda ljudske šole, se je pri sankanju ubil. Sankal se je na poledenelem Mukačevem hribu ter je zdrknil v globok jarek. Pri tem je udaril na led in dobil smrtne rane na glavi. Ker ni bilo takojšnje pomoči, je deček poškodbam podlegel. Našli so ga šele pozno zvečer, ko so ga doma pogrešili in pričeli iskati.

Delavke stavkajo.

V soboto dopoldne je 40 delavk v Mauthnerjevi tekstilni tvornici stopilo v stavko, ker podjetje ni ugodilo zahtevi po zvišanju mezd za 10 do 15 par na uro. Uvedena je posredovalna akcija in je pričakovati, da bo spor jutri likvidiran.

Širša seja sreskega odbora JNS

je bila dopoldne v Mariboru. Nanjo so bili povabljeni tudi vsi občinski svetniki mariborske mestne občine in predsedniki vseh tukajšnjih krajevnih organizacij stranke. Prisostvoval je tudi narodni poslanec dr. Ljudevit Pivko, vodil pa je predsednik sreskega odbora JNS in mestni župan dr. Franjo Lipold, ki je podal izčrpno poročilo o skupni konferenci strankinih organizacij v Mariboru. Naglasil je potrebo združitve vseh nacionalnih struj v enotno močno fronto JNS, ter ugotovil, da se morajo vsi nujni problemi odslej reševati le v stranki, ne pa izven nje. Prav resno se bo moralo odslej razmotriti v stranki tudi vse občinske zadeve. Enako spada v njen delokrog uresničenje prepotrebnega narodnega sveta. — Nato je poročal narodni poslanec dr. Pivko o političnem položaju v državi, o delu Narodne skupščine ter o udejstvovanju stranke, zlasti pa o njenem razveseljivem razvoju v naši banovini, kjer se je zopet poživelo delo v vseh krajevnih odborih. Predsednik dr. Lipold je nato predlagal, naj bi se čimprej ustanovili v stranki posebni odseki, ki bi se podrobno bavili z vsemi aktualnimi in specialnimi obmejnimi problemi. V debato so posegli strankini funkcionarji gg. Malenšek, narodni poslanec dr. Pivko, Amalieti, Kejžar, Lukačič, dr. Cazafura, Založnik, dr. Vauhnik, Jurca in učitelj Cvetko. V bodoče se bodo sklicevale skupne seje vsak teden, da bo tako strankino vodstvo v stalnem najtesnejšem stiku z organizacijami in člani. Seja je bila nato po triurni razpravi zaključena.

Naše ženstvo in JS

Ljubljana, 10. februarja.

V polnem razumevanju splošnega narodnega pomena JS, se je že od početka gibanja JS v naših krajih naše ženstvo udejstvovalo z največjo vnemo in požrtvovalnostjo pri tem pokretu. Ko se je v preteklem letu v obče dvignilo zanimanje v dravski banovini, zato nujno potrebno naše društvo, se je zopet naše ženstvo izkazalo med prvimi, ki so vpoštevajoč naš mednarodni položaj, in iz protesta proti raznim revizionističnim težnjam zastavile vse sile zato, da se JS tudi širom dravske banovine čim bolj razprede. Iz vrst članic krajevnega odbora JS je izšla ideja ustanovitve posebne ženske sekcije pri tem odboru. Kakor hitro je bil odobren tozadevni poslovnik, se je vršilo ustanovno zborovanje, dne 18. maja 1933., in 5. t. m. se je vršilo 1. letno zborovanje te sekcije. Iz tam podanih poročil, tako ge. načelnice Marije Pirkmajerjeve, tajnice Kmetove in blagajničarke Žirovnikove, posnemamo, da je sekcija pridobila navzlic samo polletnemu obstoju že 200 članic, poleg vseh onih, ki so že direktno včlanjene pri krajevnem odboru samem.

Ravno sedaj je pričela sekcija z najintenzivnejšim delom, da privede v svoj krog še ostalo ženstvo našega mesta in, da vzame v svojo evidenco tudi vse dosedanje članice, vpisane pri krajevnem odboru samem. Že znani delavnosti posameznih odbornic te sekcije, bo gotovo tekom leta uspelo započeto akcijo čim bolj izvršiti.

Uspešno se je sekcija udejstvovala tudi v gospodarskih poslih društva. Z znatnim uspehom so njene članice, posebno odbornice posredovale pri razpečavanju društvenih predmetov: kolkov, koledarjev in razglednic, so največ doprinesle k tako uspeli letošnji prireditvi „Večera Jadranske straže«, dne 20. januarja v Unionu, kjer je sekcija sama pripravila, uredila in vodila vse paviljone in so tudi v intencijah socialne akcije Oblastnega odbora same dale iniciativo in tudi izvedle nabavo posebno ličnih in okusnih svilenih robčkov s simboli JS, ki so našli povsod dopadenje. Iz vsega tega udejstvovanja si je sekcija v tem kratkem času pridobila preko 500 Din čiste imovine, ki je namenjena izključno kot prispevek sekcije že omenjeni akciji. Obl. odbor. S tem, da si je stavila sekcija kot nalogo sodelovati pri zbiranju sredstev za gradnjo lastnega letovišča za našo mladino na morju in za podpiranje fonda, katerega namen je ustvariti vsakemu šoloobveznemu otroku možnost, da tekom svojega šolanja vsaj enkrat napravi izlet na morje in s tem na lastne oči spozna tako lepoto in korist, kakor tudi važnost in potrebo našega Jadrana za našo državo, je sekcija absolutno upravičila svoj obstoj. Pa ne samo to, dolžnost vseh je, da jo pri izvajanjih čim več podpiramo.

Navedena poročila, ki so vsebovala tudi označeni navedeni načrt, so bila od navzočih članic z velikim odobravanjem sprejeta. Ko se je po pozdravu zastopnik OO, in po poročilu delegata KO, kot nadzornega organa v smislu poslovnika, od sledinjega predlagano razrešnico dosedanjemu odboru, s priznanjem njega uspešnega delovanja, je bila ta soglasno z burnim odobavanjem izglasovana.

Pri novih volitvah je bilo izvoljeno vse dosedanje vodstvo, ki se je tudi že konstituiralo, in sicer: načelnica ga. Marija Pirkmajerjeva, podnačelnica ga. Fernanda Majaronova, tajnica Nada Kmetova, namestnica oz. zapisnikarica gdč. Ivana Cegnarjeva, blagajničarka ga. Mira Žirovnikova, namestnica ga. Ema Pleiweissova, gospodarice gge. Tilka Zbašnikova, Desanka Knezova, Minka Gašperlinova, Rada Stojanovićeva; prosvetarka Minka Kroftova, knjižničarka Mira Znidarčičeva; odbornice: gge. Andja Cukavac, Alba Mohoričeva, Anči Kramerjeva, Filipina Koslerjeva, Vera Adlešič-Popovićeva in nadzornica ga. Olga Pucova.

Ta sestava odbora ima najboljše jamstvo, da bo delovanje sekcije v tekočem poslovnem letu še uspešnejše, a vse ženstvo naj se vabilu te secije k pristopu brez izjeme odzove in naj se v čim večjem številu udeležuje rednih javnih sej te sekcije, ki so vsem članicam dostopne. Čas in kraj bo pravočasno objavljen v dnevnem časopisju. A poleg tega naj ženstvo ne pozabi podpreti tudi gospodarske akcije JS, da se vsemu svetu dokaže, da je vzhodni del Jadrana naš in nikogar drugega. Čuvajmo naše morje!

Naše gledališče

Drama

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 12. febr.: Zaprto.
Torek, 13. febr.: Ob 21. uri Charlejeva teta. Izven. Znižane cene.

Opera

Ponedeljek, 12. febr.: Zaprto.
Torek, 13. febr.: Ob 20. uri Ples v Savoju. Izven. Znižane cene.

Obiave

Umrl je v Ljubljani g. Lojze Gnezda, strojevodja drž. žel. v pokoju, zelo znan in spoštovani mož! Zapušča vdovo in sina. Pogreb bo danes ob 16. iz Prekmurske ceste št. 3 k Sv. Križu. Blag mu bodi spomin, žalujočim naše sožalje.

Boris Popov, slavni ruski baritonist, je bil pred leti član slovenske opere. Od takrat dalje obišče skoro vsako leto naše mesto ter nastopi bodisi v operi ali pa na samostojnem koncertu. Popov ima izredno lep bariton v vseh legah, izenačen in mehak kakor žamet. Vse točke svojega sporeda izvaja umetniško popolno. Propagira predvsem dela svojih rojakov, zato obsega njegov program za petkov koncert izključno le ruske arije in pesmi. Te pa zapoje tako, kakor malokdo. Predprodaja vstopnic od 30 Din navzdol v knjigarni Glasbene Matice.

»Ljubezen na povelje« je film ZKD, ki se predvaja v Elitnem kinu Matici. Vzbudil je mnogo smeha in zabave... Današnja predstava bo ob pol 15.

Pisatelj France Bevk in PEN-klub

Zagreb, 11. januarja.

Zaradi konfinacije književnika Franceta Bevka prinašajo zagrebške »Novosti« daljši članek, ki zahteva, da se mora za zadevo zanimati Penklub. Nato izvaja: V kongresu Penklubov v Dubrovniku se je omenjalo njegovo ime. Tudi France Bevk je hotel prisostvovati kongresu, toda italijansko policijsko oblastvo mu ni dalo potnega lista. Na to zadevo je bil opozorjen italijanski delegat Marinetti, ki je obljubil, da bo v Rimu posredoval. Nikdo se ni resno nadejal, da bi Marinetti mogel kaj storiti. Leto dni prej je baš on na kongresu v Budimpešti bil tarča napadov zaradi fašističnega pojmovanja svobode književniškega ustvarjenja. Pa tudi na samem dubrovniškem kongresu je Marinetti branil hitlerjevske uzurpatorje nemškega Pena.

In sedaj vest, da bo France Bevk konfiniran za tri leta na nekem južnem otoku. Na konfinacijo se obsojajo ljudje, ki se jim ne more očitati ničesar, ker bi sicer spadalo pred redni ali posebni tribunal za zaščito države. Vsa infamija fašistovske konfinacije je v tem.

Bevkova produktivnost je uprav fenomenalna. Da pri tem nikakor ne pada kvaliteta njegovih del, potrjuje kritika, ki mu priznava mnoge lepe odlike. In prav gotovo je Bevkova velika produktivnost izzvala fašistično policijo. Čeprav njegova dela nimajo politične note, fašistični Italiji ni bilo ugodno, da Gorica preko Bevka vzdržuje zvezo s celotno slovensko kulturo. Mnoga odlična imena slovenske književnosti in umetnosti so med emigranti iz Julijske Krajine. Vendar se ne bi smelo dogoditi, da se za cela tri leta prepreči takemu umetniku ustvarjanje in da tak človek tri leta trpi. Kofinacija je telesno in duševno trpljenje, ki se ne da opisati.

Čeprav imajo naša in mednarodna književniška združenja šele malo pomena, je zdaj čas, da ta svoj pomen pokažejo. Verujmo, da bo naš Penklub storil vse, kar more, da s svojo moralno avtoriteto reši književnika pred trpljenjem in da naši kulturi reši ona dela, ki bi jih France Bevk v teh treh letih ustvaril.

Nikola Tesla – »največji izumitelj na svetu«

Ob 77. rojstnem dnevu našega slavnega izumitelja Nikole Tesle so nekateri ameriški in angleški listi prinesli zanimive članke, v katerih pišejo med drugim:

Največji izumitelj na svetu, Nikola Tesla, ima 77 let, a še vedno se trudi z novimi izumi. To je mož čudovite imaginacije. V svojem umu vidi svoje iznajdbe. Ne stavi jih na papir, kakor to dela večina izumiteljev. Tesla se je rodil v neki planinski vasi v Jugoslaviji. Je največji znanstvenik, ki ga je zemlja rodila. Komaj mu je bilo 9 let, je ob planinskem potoku zgradil majhno turbino, ki je gnala stroje. Pozneje je, kakor vemo, omogočil proizvajanje elektrike ob niagarskih slapovih. Ko je na politehniki dobil potrebno osnovno znanje, je v svojem 31. letu odšel v Ameriko. Bil je leto dni pri Edisonu, kateremu je v navadah zlasti podoben v tem, da zelo malo spi. Namreč nikoli več, kakor po 5 ur dnevno. Samo enkrat ali dvakrat na leto spi 7 ur. Jé samo dvakrat na dan. Skoro vedno razmišlja, vendar ga doslej še ni nikoli bolela glava in ni bil nikdar duševno utrujen. Tako lahko upravičeno pričakuje, da bo doživel 100 let. Prav, saj je eden izmed najbolj koristnih, najsijajnejših stvariteljev in mislecev.

Preden je bil Nikola Tesla star 40 let, je lord Calwin rekel o njem, da je k proučevanju elektrike prispeval več kakor kdorkoli drugi. Odtlej pa je Tesla storil še mnogo, mnogo. Že pred 30 leti je bil kakor modrijan, govoril pa je kakor pesnik. Pripovedoval je neverjetne stvari, ki se bodo odkrile v radiu in elektrotehniki. Danes vidimo, da so se mnoga njegova prerokovanja do pike izpolnila.

In danes Nikola Tesla spet govori neverjetne stvari. Pravi: »Lepega dne se bo vsa zemlja pretvorila v ogromne možgane. Videli bomo in čuli bomo drug drugega, kakor da si stojimo nasproti, čeprav nas bodo dočile tisočere milje.« — To je že nekaj neverjetnega. Toda spomnimo se napovedi pred 30 leti. Takrat je Tesla govoril o čudeslh brezžične telegrafije. Kdo mu je verjel? Vsekakor imamo danes mnogo manj razloga, da bi bili skeptični nasproti prerokovanjem Nikole Tesle.

Sijajna svetosavska prireditev na Dunaju

Dunaj, 8. februarja.

Letošnja svetosavska prireditev je po svoji veličini vsekakor presegla vse dosedanje. V izvrstno okrašenih prostorih dunajskega Musikvereina se je zbrala najodličnejša in najboljša publika Dunaja kakor tudi inozemstva. Dvoran že itak sama po sebi ena najlepših, je bila okusno opremljena z jugoslovenskim grbom na pročelni strani in vse okrog odeta z jugoslovenskimi trikolorami in palmami po osnutkih inž. arh. Rupprechta. Dame v sijajnih večernih toaletah so dale splošni sliki še očarljivejši izraz.

Ob pol 22. se je pojavila soproga zveznega predsednika ga. Leopoldina Miklasova s hčerkami, v spremstvu šefa kabineta g. Viljema pl. Klastorskega in podšefa g. dr. Schmidta. V častno ložo jih je povedel g. poslanik Nastasijević. Nadalje so se nahajali v častni loži predsednik jugoslovensko-avstrijske trgovske zbornice princ dr. Edvard pl. Lichtenstein s soprogo, grofica Elvira Vrbka, podpredsednik jugoslovenske- avstrijske trgovske zbornice Eugen pl. Stirling s soprogo, Švedski poslanik Thorsten Unden, minister n. r. dr. Edvard Heinl in minister n. r. dr. Guido Jakoncig. V ostalih okoliških ložah so bili zbrani člani jugoslovenskega diplomatskega zbora z g. poslanikom Nastasijevičem in soproge ter razen teh francoski poslanik Paoux s soprogo, rumunski poslanik Cajus Bredizianu, grški odpravnik poslov Tzirakopoudos, kitajski odpravnik poslov Dekientong, švicarski poslanik dr. Maksimiljan Jäger s soprogo, češkoslovaški poslanik Zdenek Fierlinger s soprogo, turški poslanik Mehmed Hamdi Bej, peruanski poslanik Emilio del Solar, brazilski poslanik Louis de Luna el Silva, francoski vojni ataše Comm. Sallaut, italijanski vojni ataše Fabbri s soprogo, nemški vojni ataše Wolfgang Muff, češkoslovaški vojni ataše major Kučera, general Šandera s soprogo in med ostalimi reprezentančnimi krogi rektor visoke agronomske šole dr. Vogel, prof. dr. Čermak, asistent ženske klinike prof. dr. Weibelna, dr. Hans Högler, feldmaršal Globočnik, grof Albreht Attems, prota dr. Stojakovič kakor tudi vsa ostala tukajšnja jugoslovenska kolonija.

Z odigranjem avstrijske in jugoslovenske himne, ki so ju navzočni poslušali stoje, je bil podan svečan uvod k slavnostni akademiji. Naša rojakinja, operna pevka gospa Vera Majdičeva je zapela ob spremljevanju prof. Anton Trosta Hatzkejevo »Mati«, Lajovčevo »Kaj bi gledal« in Brahmsovo: »Moja ljubezen je zelena« s polnim občutkom in je s svojim prijetnim in dovršenim glasom žela od navzočnih lep uspeh. Mala sedemletna Marica Jovanovičeva je v prisrčkani slovaški narodni noši odplesala svoj ples zelo ljubko in z občudovanja vredno tehniko in s tem zbudila navdušenje navzočnih. Prof. Anton Trost je burno pozdravljen s svojim čuvstvenim izvajanjem Slavenskega »Danse yougoslave« in Chopinove »Šerce« z mojstrsko spretnostjo dokazal, da je pianist velikega kova. Njegova izvajanja so bila sprejeta z gromkim ploskom.

Po končanem sporedu je za plesa željne igral v veliki dvorani plesni orkester dr. Philipp Xantes de la Cerda, v mali dvorani pa neumorni jugoslovenski jazz Kleina Viskoviča. Prireditev je v vsakem pogledu dosegla velik uspeh, za kar imata največ zaslug neumorna gg. Eugen pl. Stirling in generalni konzul Josimović. Z njo je bil podan obenem tudi prisrčni odnošaj med našo državo in sosedno republiko.

—č.

Tramvajski računi v Beogradu

Dohodki prvega leta so krili dve tretjini, sedanji niti petine občinskega proračuna.

Beograd, februarja.

Ravnateljstvo beograjskega mestnega občinskega tramvaja je pred kratkim, v spomin štiridesetletnice tramvaja, izdalo almanah, v katerem je vsestransko obdelana zgodovina tega podjetja in njen pomen za gospodarstvo mestne občine beograjske. So res zelo zanimivi nekateri podatki, ki jih navaja ta almanah, zlasti pa v primerjavi davne prošlosti s sedanjostjo, »dobrih starih časov« s sedanjo krizo.

Beograjski tramvaj, konjski seveda, ki je začel voziti 1. novembra 1892. leta, je s svojimi 17 vozovi na 9.5 kilometra proge prevozil do konca 1893. leta 2,463.550 potnikov in je imel ob voznih cenah 5 in 10 par 441.650 Din dohodkov. Ker je ves mestni občinski proračun za tisto leto znašal 600.000 Din, so potemtakem dohodki tramvaja krili dobri dve tretjini proračuna. Beograjskim mestnim očetom tedaj pač ni bilo treba beliti glave, kako bi našli kritja za potrebe mestne občine, in beograjskemu prebivalstvu ni bilo treba tožiti zaradi neznosnih občinskih bremen, katera si je »navozilo« s tramvajem.

Po dvajsetih letih, torej za časa balkanske vojne in tik pred svetovno, je imel beograjski tramvaj 21.6 km prog, po katerih je vozilo 24 motornih in 12 priključnih voz Prepeljalo se je tistega leta 11,200.000 potnikov, a dohodek je znašel 7,500.000 Din

Po štiridesetih letih, ob koncu leta 1932 pa je imel beograjski tramvaj 65.5 km prog po katerih je vozilo 81 motornih in 42 priključnih voz in prevozilo 44,395.376 potnikov. Dohodki pa so znašali 61,403.886 Din Ker je proračun mestne občine beograjske za leto 1932 znašal nekaj nad 320 milijonov dinarjev, dohodki tramvaja potemtakem niso pokrili niti petine občinskega proračuna.

Med dvema tretjinama v prvem, 1893. letu in niti eno petino v štiridesetem, 1932. letu je pač velikanska razlika. Toda kolik je bil Beograd pred 40 leti in kolike so bile tedanje njegove potrebe, a kolik je danes in kolike so njegove potrebe danes! Če vzamemo, da je proračun beograjske občine pred 40 leti znašal v sedanji veljavi 6 660.000, dohodek tramvaja pa 4,858.150 dinarjev, se je proračun mestne občine beograjske po 40 letih zvišal na 48kratni znesek, dočim pa se je dohodek tramvaja samo na 12.63kratnega in je sploh nemogoče, da bi naraščal vzporedno z ogromno naraščajočimi potrebami mesta, arzvijajočega se iz središča male predvojne državice v moderno velemesto, prestolnico toliko povečane države.

Toda je beograjski tramvaj vsekako nujno potreben znatnega razširjenja. Za četrt milijona prebivalstva je današnji vozni park pač vse premajhen. Dočim v drugih mestih s tolikim prebivalstvom prihaja po en tramvajski voz na 600 do 700 prebivalcev, prihaja v Beogradu šele na 1400 do 1500. Treba je torej znatno povečati vozni park in še temboij, ko prihodnjega leta tudi še poteče tramvaj čez savski most do Zemuna. Kakor se računa, bi bilo tako za prvo potrebo treba vsaj 25 motornih in 15 priključnih voz, da se zadosti vsaj najnujnejšim zahtevam sedanjega in skoro z zemunsko progo zelo zvečanega prometa. Tako se bodo dohodki občinskega tramvaja brez dvoma vsaj za nekaj milijonov približali občinskemu proračunu, itak stisnjenemu na kar najnižjo številko, pod ono iz leta 1932., dočim se »dobri stari časi« leta 1893. z onim preugodnim dvetretjinskim razmerjem prav gotovo ne vrnejo več.

200.000 Din škode po požaru v Vel. Bečkereku

Veliki Bečkerek, 11. febr. V bečkerečki železniški delavnici generalne direkcije državnih železnic, ki se nahajajo v neposredni bližini kolodvora, je velik požar povzročil za 200.000 Din škode. Vzrok nesreče doslej še ni dognan. Do temelja je zgorel oddelek za vagone. Razen materijalne škode je nesreča tudi v tem, da bo za enkrat ostalo okrog 200 delavcev brez dela in zaslužka. Plamen je bil tako velik, da je dosegel višino cerkvenega stolpa. Vsak hip se je pričakovala eksplozija sodov, polnih bencina. To katastrofo pa so vendarle preprečili nadvse marljivi gasilci in pa tovarniški delavci, ki so iz že goreče delavnice spravili ves eksplozivni materijal. Vsega skupaj je v delavnicah zaposlenih okrog 1200 delavcev. Ob velikanskem plamenu so bili pretresljivi prizori, ko so žene in otroci glasno jokali v bojazni, da bodo očetje ostali brez zaslužka. Uvedena je stroga preiskava.

Ali si že član „Vodnikove družbe“?

Še kaj zares in za špas iz Planice

Rečenic, izrekov, pregovorov, takih besednih igrač ima naš narod polne kozolce. So iz večine taki, ki so zrasli na tujem zelniku in jih je ta ali oni leposlovnik ponašil. Tako: če lastna glava nič dobrega ne zna, tudi nekaj velja ned nami, kdor se more ponašati s sposobnostjo iz učenih jezikov presajati rožice. Rožice so izreki in ni presmela prispodoba, da so bili stari Rimljani in še starejši Grki ž njimi pravi fabrikantje, ki jim je šel te vrste posel imenitno izpod rok in v klasje.

Baje je v starih pregovorih učenosti na mernike. Meni, ki nisem latinec in mi je bila v življenju sila le, sprijazniti se s prvimi štirimi začetnicami grške abecede, pa se je vedno zdelo, da je ta učenost na sila trhlih nogah in je vsikdar mogoče. nje zmisel postaviti na glavo ali položiti na trebuh. Nič ni na svetu tako utrjenega, da ne bi o pravem času postavljeno na glavo, veljalo za pravo, kljub vsemu pa ne trdim, da je žuljenje latinskih in grških pregovorov vsaj mlademu študentu v kvar. Postavim, da je pri stvari zmiselnost, sistem, se pravi, da je to žuljenje starih izrekov tako dosledno in vztrajno, dokler se v mladi glavi ne napravijo žulji na možganih ki pomagajo mlademu možu po najkrajši poti do — pleše in mu tudi kasneje v življenju na moč koristijo.

Res škoda, da se v javnem življenju ne skuša v živo stvarnost vsaditi nekaj zlate učenosti starih Latincev. Vsi humanisti vam pritrdijo, da bi bila učinkovito zdravilo proti marsikateri sodobni bolezni in nadlogi, ki tarejo svet. Na primer: Mens sana in corpore sana. Sedaj, ko je prav povsod kriza duha, mora biti skrb nas vseh, da si ohranimo zdravo okostje in meso, da bo dostojno stanovanje zdravemu duhu, ki edini more rešiti potapljajoči se svet.

In kdo deluje v tej smeri strastnejše, kakor naše sportne oblasti?! Mar mislite, da prirejajo tolika tekmovanja zato, da skačejo sportnikom udje iz glidov, da jim, kakor zadnjič v Planici, pozebajo prsti na rokah in nogah (na nogah posebno mezinci), da se onesveščajo, da so jim ušesa otekla in pordela kakor pri svinjski rdečici, da si s smuškimi kolci skozi čevlje prebadajo podplate, da vale kozolce po strmih skakalnicah in podobno? Ne! Zdravo telo se ne kaže v klasični sorazmernosti udov in razvitosti mišičevja. Oglejte si vzorce, vaše voditelje in predsednike. Kako bister, svež mora biti njihov duh, sposoben tako gladko urediti vse zavozljane podrobnosti prvenstvenih tekmovanj. Koliko smelosti, poleta fantazije (imenovane tudi esprit) in vere v svoje poslanstvo zahteva na pr. določitev snežnega sveta za slalom tri ure hoda iz Rateč pod Jalovec. In pri 30 stopinjah mraza. Ali postaviti cilj osemnajst kilometerske tekmovalne proge v breg. Kako lepo, s pravim užitkom in sportno naslado je gledati tekmovalca, kako se ves prepoten, izmučen do kraja, s poslednjo močjo svojih mišic in kolcev poriva skozi vrata, nad katerimi bi moralo biti zapisano: konec trpljenja je vaš — CILJ. In duh vse te lepote stanuje v oblih moških oblikah, v zatolščenih trebuhih na suhljatih nogah, ki jim ni bilo treba nikdar prestajati napora osemnajst trideset ali petdeset kilometerskega tekmovanja. Pač pa zna nepogrešno postavljati starte in cilje z rdečimi napisi, deliti bele rute z velikimi črnimi številkami in izračunati vsak čas do stotinke sekunde točno, kakor ura sama. Ta ura pa se imenuje »stoperica«.

Pa kakor rečeno: V zdravem telesu zdrav duh! In ta zdravi duh se ne kaže le v večnem nerganju in sitnarjenju, vse več se pogosto manifestira v prostodušnih zbadljivkah na račun tovarišev, največkrat onih nasprotnega spola. Sportnik je vedno odkrit. In če je resnica le pretrpka, jo zavije v plašč humorja, da je več smeha in veselja pa nič zamere.

Hrvatje so na vseh smuških tekmah razred zase. Seveda le med gledalci, med aktivnimi udeleženci jih običajno ni moč najti. Nekateri pridejo v goste redno vsako zimo, dosedaj že tako pogosto, da so postali nepogrešljivi »tipi« gorenjskih zimskih letovišč. Običajno se izdajo z zgovornostjo. Z vso pravico, saj so se prišli veselit, ne pa delat ali se celo učit!

Ko smo tisti mrzli petek v jutro lezli tja pred Jalovec, kamor so gospodje določili tekme v slalomu, je padla marsikatera pikra na račun organizatorjev. Vsi, ki so bili v karavani stotih ljudi, so tarnali zaradi dolge poti in hudega mraza, ki je bil zares tako hud, da se eden od družčine ni znal drugače ogreti, kakor s skromno željo, da bi se gospodu »dohtarju« zgoraj pri cilju zanohtalo na obeh malih prstih na nogah.

Nu, gospodu dohtarju ni bilo tako hudo. Vsaj od kraja ne. Nogi si je ovil z debelim ovojnim papirjem, v sneg si je izkopal jamo, mencal z rokami, škripal z zobmi in tako odganjal mraz od sebe nekaj ur, vse dotlej, da se je pričela uresničevati skromna želja tistega poredneža in mu ni kazalo drugega, kakor iz same krščanske ljubezni do bližnjega pokloniti ovojni papir tovarišu v trpljenju, sam pa jo je jadrno ubral v dolino.

Liki puščavske karavane smo lezli v breg pod Jalovec, pomešani med ohlačani nežni spol, da nam je bilo toplejše. Od vročih pogledov! Počasi smo se potolažili zaradi dolge poti in zaradi mraza.

Tudi brhki, mladi Zagrebčanki je bilo vse razumljivo, le to ne: »Koji vrag me je sim gori priterao!« — »Gospodična, temu vragu pravimo pri nas amor.« — »Da, zaista, dobro ste trefili.«

In so bila tista vratica tam v kuloarju (o, kako lepa, nepogrešna tujka, menda ni italijanskega izvora?) že pred nosom, ampak ta nos je bil še vedno dobre pol ure dolg.

Pri slalomu je bil zbran ves smučarski svet, vse, kar le kaj velja. Tudi Tegethof. Ne tisti od Visa, niti ne njegov potomec ravne ali postranske veje, pač pa neki bolji, hrvatskemu jeziku podobne govorice se poslužujoči, srčno dober dečko, ki je od trebuha gori na las enak Tegethofu, kakršnega so nam slikali v zgodovinskih bukvah v šolah v rajnki državi. Kakor je imel Tegethof srečo pri Visu, je vendar imel tudi smolo, da je že tiste čase nosil frizuro in brado kakor naš Tegethof in je oni Tegethof povsem nedolžen, če naš Tegethof nikakor ni sposoben tako umetelno voditi barke, kakor oni, niti ne prispevati k zvrhani slavi prejšnjega, temveč prav narobe: Tegethof je sedaj znamenit po svojih burkah, po svojih domislicah in sploh po vsej svoji zunanjosti. In te odlike so med našimi sportniki vse bolj uvaževane, kakor sposobnosti sedaj že rajnkega.

Ko bi bila odkritosrčnost edina odlika smučarja, bi Tegethofa mogli uvrstiti v posebni razred »supersportnikov«, tako daleč se je že dokopal s to čednostjo. Tisti Mici, ki ima zelene hlače, zelen jopič, smuči in smuško prvenstvo še iz časov, ko so smele zaradi pomanjkanja moških tekmovati tudi device, je Tegethof spričo vseh glasno priklicaval v spomin, da jima pred petimi leti ni bilo tako mraz, kakor to pot. Seveda se Mica nikakor ni mogla domisliti namišljenih Tegethofovih nežnosti, kar pa tega nikakor ni motilo in je na ves glas in na vso moč tulil v skale, da je bilo slišati celo doli v Tamar in je odmevalo vse naokrog: »Mica me je pred petimi leti zalezovala, ker me je rada imela — — — — — imela...« — — —

Nič ni pomagalo: mraz je lezel skozi čevlje, pa naj so bili še tako dobro namazani. V stiski postane človek skromen in marsikdo bi se za kratek čas osrečil s samo skodelico vročega čaja »brez vsega«, po domače s toplo vodo. Pa je ni bilo od nikoder. Več nas je bilo pripravljenih dati kraljestvo za vročo hrenovko s gorčico. Nekateri, da bi si potolažili želodec, drugi pa, da bi nekaj časa stali na njej in si ogreli podplate. Nikomur ni bilo mogoče ustreči; za to so skrbeli Ratečani.

Opoldne smo topili zmrzle ude v domu na Slatini, ko je prihrumel notri Tegethof in se takoj pohvalil: »Tak sam brzo došel doli, da nisem nit opazil, da sam tu.«

Čeprav je našel za to svojo izjavo nekaj vernikov, smo se mu pri drugi vsi smejali, ko je z največjo resnostjo pripovedoval, da je smučal doli v Tamar s tako naglico, da so se mu oči solzile in so solze sproti zmrzovale in da je torej imel od trepalnic nazaj za ušesa pol metra dolge ledene sveče, da je bil kakor muškatni kozliček s tipalkami.

Svojo četo, ki jo je vodil, je hvalil pri vsaki priliki. Tudi pri kosilu v brezalkoholni restavraciji je »odkrival« rane svojih »delničarjev«, ki so si jih sami prizadejali v vitežkem boju. Niti ni pustil čepice na glavi tistemu, ki si je z njo prikrival pravcato tonzuro, doseženo kar tako mimogrede tam na tistem vražjem strmcu v Tamarju. Sploh pa je bil prepričan, da so pri določanju proge zasajali zastavice kakor jih je pač zanašalo. Na prvenstvo ne pride nikdar več, pač pa bo kljub vsemu svojo četo vsikdar pripeljal na tekmovanja. Tako ali tako: Tegethof je sedaj nepogrešljiv pezdir v gozdu smuških plohov in pričakujemo, da ga še to zimo katera koli gorenjskih občin počasti z domovinsko pravico,

Coro.

PUSTNA NEDELJA je bila letos zaokrožena z mnogimi prireditvami

Ljubljana, 11. februarja.

... letos pa zelja! —

Ta stari refren vsakoletne pustne nedelje poznamo tako dobro kakor svoje krstno ime. Od pamtiveka gre po slovenskih krajih šegava tožba, da so lani bili za priboljšek krofi, letos pa samo še slavni trnovski pridelek. Ampak vse kaže, da je treba k zelju pripisati še kranjsko klobaso, potem je vse v redu.

Veselih plesnih, družabnih in maškaradnih prireditev je bilo to pot jako dično število. Nu, saj jih lahko naštejemo in kakšno rečemo o njih. Tem lažje, ko se itak ne da pomagati, da sledi pustni nedelji pustni ponedeljek in temu pustni torek, nakar šele pride pepelnica in z njo pamet.

Razume se, da je Ljubljana bila v soboto razgibana od prvih večernih pa do prav poznih jutranjih ur. Ko pa se je prismehljala prijazna nedelja, je pomladno toplo solnce našlo več ko pol Ljubljane smrčeče v postelji.

Z izredno lepim vremenom se je pustna nedelja konec koncev lepo iztekla. Da ne pozabimo: bilo je tudi nekaj porok — in prav zato, ker so letos tako redke, želimo novoporočencem mnogo sreče in mnogo posnemalcev.

Na prireditvah

Na Taboru je bila maškarada z geslom »V lučkah — v srčkih«. Spodnji prostori so bili dobro zasedeni, dočim je bilo zgoraj prazno. Dvorana je bila okusno okrašena — v smislu gesla — s številnimi lučkami in srčki, ki so viseli s stropa in ob ložah. Na odru, kjer je bila nameščena godba, pa je gledalo v dvorano ogromno srce... Sokolska godba je pridna in so plesalci vsekakor prišli vsi na račun. Zabava je trajala do zgodnjega jutra.

V unionski, zelo prijetno okrašeni dvorani je bila že tradicionalna »Slavčeva« maškarada, ki jo občinstvo prav rado poseča in je letos imela že kar značaj zlatega jubileja. Kakor na Taboru, je bilo tudi tukaj obilo mask, predvsem ženskih, ki pa v sedanjih časih krize seveda niso mogle biti bog-ve kaj razkošne. Ljudje so bili izredno dobre volje in so se vneto udejstvovali v plesu, prav pridno so pa tudi posegali po dobri kapljici.

Srednješolska mladina tudi ni hotela zaostati za starejšimi in se je udeležila »Preporodove« maškarade v Trgovskem domu. Bilo je obilo prav posrečenih mask ter se je naše dijaštvo prav dobro zabavalo. Maškarada se je končala že opolnoči.

V Kazini je bil maškaradni ples Sokola II. Tu so se zbrali številni prijatelji društva, ki je kakor družina. Dvorana je bila lepo okrašena. Razne humoristične maske pa so skrbele, da je čas kaj hitro potekal.

V soboto je bilo še mnogo drugih prireditev. Tako so imeli nižji poštni in telegrafski uslužbenci družabni večer v spodnjih prostorih Mikličevega hotela, na Viču je imelo tamošnje Sokolsko društvo svojo maškarado v Sokolskem domu, v Oficirskem domu so se na družabnem večeru zabavali oficirji in vojaški uradniki. Prav animirano je bilo tudi v restavraciji pri »Slonu« in pa pri »Šestici«, kjer so tudi imeli maškarado in so plesali vso noč.

V dvorani Delavske zbornice so imeli Krkaši svojo veselo dolenjsko zabavo. Pust je revaren še starim nogam in ni nič čudnega, če so Dolenjci privabili na svojo prireditev toliko ljudi, da so bili prostori nabito polni. Res okusno dekorirana dvorana, dobra kapljica in odlični Negodetov jazz so poleg že prirojene dolenjske veselosti ustvarili prisrčno razpoloženost. Ples se je vrstil za plesom in seveda tudi ni bilo kolo pozabljeno.

Ker je bila ta prireditev pod pokroviteljstvom častnega damskega komiteja obenem tudi zaključni plenski venček »Krkinega« tečaja, je mladina rajala in se veselila do zgodnjega jutra. Svojemu plesnemu učitelju g. Černetu je poklonila portret, umetniško delo akad. slikarja prof. Božidara Jakca.

Čim poznejša je bila ura, tem več novih ljudi je prihajalo, saj so »Krkine« prireditve v Ljubljani znane po svoji odlični organizaciji in po pisanem veselju.

Otroški ringaraja

V tem, ko je Ljubljana deležna tolikih in tako raznolikih prireditev, kriza k sreči ni zamorila najlepše in najbolj nežne predpustne prireditve. Otroški ringaraja je popoldne privabil še več občinstva kakor lani. Unionska dvorana je z okrasjem, ki ji je ostalo od Slavčeve maškarade in z nekaterimi lepimi spopolnitvami dala zelo prikupen okvir veseli, ljubki otroški maškaradi. Vsenaokrog je bila dvorana takoj po 16. uri gosto zasedena, svobodni sta bili le oder in plesni prostor v sredini. Za dobro razpoloženje je skrbel Negodetov jazz, ki je sviral domače in tudi hudo moderne. Dame telesno-kulturnega društva Atene pa so poskrbele za živahen in slikovit spored, za dobro postrežbo in za raznovrstno zabavo majhnih kakor odraslih ringarajarjev. Zelo lep je bil že sam sprevod mask. Nad petdeset srčkanih fantkov in punčk — od tistih, ki so šele prav pričeli capljati, do onih, ki bodo še to jesen začeli srkati gimnazijsko učenost. Neverjetno so se potrudile mamke, da so strmečemu občinstvu predstavile gardo dimnikarčkov, pieretk, vojščakov, mornarčkov, narodnih noš itd. vsem na čelu pa je stopal majcen harmonikar. Pa ne le za parado. Na sredi dvorane se je vsedel in začel ubirati okrogle...

V nadaljnjem sporedu so nastopile posebej izvežbane skupine in žele mnogo odobravanja. Slednjič se je pa razvilo svobodno rajanje. Praznil se je ribolov, kopnele so slaščice in tekel je malinovec... Vse v dober namen.

Oj, ta tetka!

Po petnajstih letih so v soboto zvečer spet zaigrali v naši drami staroznano komedijo »Charleyeva tetka«, ki na duhovito lep način opisuje veselo, viharno življenje oxfordskih študentov. Igra, ki je stalno na sporedih vseh naših amaterskih odrov, je tudi to pot v našo dramo privabila mnogo tistega občinstva, ki lahko samo za svoje redke praznike pride sedet v parter, pa je takrat toliko bolj hvaležno za vsako lepo stvar, ki se jim nudi v preprosti, dostopni obliki.

»Charleyeva tetka« je bila takoj prvi večer pozdravljena z nedeljenim odobravanjem. Režiser **Debevec** je burko postavil v resno, prijetno formo, **Daneš**, ki je igral »naslovno vlogo«, je žel viharne lovorike. Z njim so se odlikovali vsi drugi igralci in igralke, tako da bo »Charleyeva tetka«, ki jo je gledališče pripravilo za pustno nedeljo, še dolgo po pepelnici ostala na repertoarju kot resno-vesel, zabaven, zaljubljen komad, ki so mu režiser in igralci dali mnogo živega srca in tople krvi.

Nocoj je bila komedija deležna enakega uspeha z **Železnikom** v vlogi Babberleyea, ki bo izmenoma z Danešem igral lažno tetko. Istočasno nadalje uživa opereta »Ples v Savoju«.

Smučarji se ne dajo!

Kdor ni imel pretežke glave zaradi sobotnih prireditev, je seveda izrabil nedeljo za smučarske izlete. Že v soboto je obilo smučarjev zapustilo Ljubljano, zlasti mnogo se jih je odpeljalo na Gorenjsko. Posebno dobro so bile zasedene Kofce in pa Zelenica, kamor se je že v soboto odpeljalo okoli 150 smučarjev. Imeli so prav ugodno smuko. Večina dilcarjev pa se je odpeljala v nedeljo z jutranjimi in opoldanskimi vlaki. Na Gorenjsko so vlaki odpeljali okoli 600 smučarjev, veliko število pa tudi na Dolenjsko, posebno v okolico Višnje gore in proti Kočevju. V to smer je krenilo okoli 200 dilcarjev. Prav dobro je bila obiskana tudi Rakitna in na Bloke je odšlo okoli 100 prijateljev zimskega sporta. Zvečer so se vračali živahne volje, ker so povsod imeli krasno sončno vreme in je bila tudi smuka zelo ugodna. Seveda ni manjkalo smučarjev na Golovcu, okoli Sv. Katarine in pa na Golem brdu.

Mnogo Ljubljančanov se je v nedeljo popoldne podalo na krajše izlete v okolico in sta bili tramvajski progi proti Št. Vidu in Viču prav dobro frekventirani. Izredno veliko posetnikov je posetilo Šmarno goro, polne so pa bile tudi vse bolj znane gostilne pod Šmarno goro, v Št. Vidu in na Ježici. Lahko rečemo, da je skoro polovica Ljubljane v bližnji okolici preganjala pustnega mačka.

V ljubljanski okolici so imeli v nedeljo mir. Le popoldne je reševalni avto prepeljal 13 letnega sina delavca iz Most, Benedikta Kušarja, v bolnico. Fantič je bil odšel popoldne z nekaterimi prijatelji na Golovec in mu je smučanje tako ugajalo, da si je od nekega tovariša sposodil smuči in jih prvič pripel na noge. Fant je bil malo preveč pogumen. Spustil se je po strmem obronku in kaj kmalu tako padel, da si je zlomil desno nogo.

Tramvajski zaletél

V teh časih, ko so velike prometne katastrofe v svetu takorekoč na dnevnem redu, tudi Ljubljana ne mara zaostati — le da se v Ljubljani tudi katastrofe godijo samo v skromnih, pač ljubljanskih dimenzijah. Nocoj ob četrt na sedem je nov voz cestne železnice št. 18, ki je vozil v smeri Št. Vid—Vič, v Gradišču tik ob dramskem gledališču padel s tira. Voz je bil sicer dobro zaseden s potniki, toda nobene večje nesreče ni bilo. Samo tramvajski promet je bil na tem mestu približno eno uro pretrgan, tako da so potniki morali prestopati, kar je v večernem času, ko je promet zelo razgiban, povzročalo potnikom in osobju mnogo neprijetnosti. Na kraj nesreče so iz remize takoj poslali rezervni voz, ki je po dolgem naporu in ob prav velikem zanimanju občinstva naposled zvlekel tovariša nazaj na tir.

Kakor znano, v Gradišču pravkar popravljajo progo. Krivino, ki so jo napravili pri gradnji, ko je stala še stara Luckmanova hiša, izravnavajo, izogibališče, na katerem so se tu srečavali vozovi v obeh smereh, so demontirali, ker polagajo nov dvojni tir. Na prejšnjem izogibališču je prav v trenutku, ko je prihajal voz št. 18, delavec čistil tir. Med delom je iz kretnice dvignil zagvozdo, ki je blokirala progo, in je v naglici ni mogel več vstaviti nazaj. Voznik vkljub njegovim signalom voza ni mogel zavreti, na odprti kretnici ki je bila namenjena, da vozove avtomatično usmerja na desno, je tramvaj zavozil na demontirane tračnice in s prvimi kolesi zdrsnil na zemljo.

Zbor inženjerjev

Včeraj popoldne se je v sejni dvorani mestnega magistrata vršila redna letna glavna skupščina inženjerske zbornice. Kot zastopnik ministra za javna dela in kot zastopnik banske uprave je zborovanju prisostvoval inšpektor inž. Zajec, vodil pa je skupščino predsednik zbornice inž. Pirkmajer.

Iz poročila uprave, ki ga je podal g. predsednik, povzemamo, da se je zbornica ob vsaki priliki vneto in uspešno zavzemala za stanovske interese — saj pa je materialni položaj nekaterih civilnih inženjerjev zavoljo težke gospodarske krize v zadnjem času že tako daleč ogrožen, da jim v pravem pomenu besede grozi brezposelnost. Zbor je manifestiral željo, da bi inženjerji sporazumno delali z vsemi drugimi stanovi za dvig gospodarstva in občega napredka. Pri tem pa je vnovič naglasil zahtevo, da se končno že vendar uzakoni osnutek zakona o civilnih inženjerjih, ki predstavljajo v javnem življenju pač dovolj važen stan, pa je njihovo pravno in družabno razmerje še zmerom urejeno samo z začasno uredbo iz l. 1924.

Na dnevnem redu je bil tudi pravilnik o stalnem tehničnem razsodišču, katerega osnutek je bil skupščini predložen. Upravi je skupščina poverila polnomočje, da pravilnik dokončno izdela. — Delo v zbornici se bo reorganiziralo tako, da se bo vršilo po odsekih in bo s tem dana možnost, da bo neposredno lahko sodeloval vsak član.

Da je bilo delo uprave pod predsedstvom inž. Pirkmajerja v preteklem letu v resnici iniciativno in smotrno, so pohvalno priznale tudi zbornice v Zagrebu, Beogradu in Novem Sadu in glavna uprava Inženjerskih zbornic v Beogradu.

Pri nadomestnih volitvah je bilo per acclamationem izvoljenih šest novih članov uprave, sicer pa ostane v glavnem dosedanji odbor: predsednik inž. Pirkmajer, I. podpredsednik inž. Zupančič, II. podpredsednik inž. Žagar iz Splita — ljubljanska zbornica posluje tudi za primorsko banovino — tajnik inž. Tomažič, blagajnik inž. Manda.

Vlom na kolodvoru

Domžalsko postajno poslopje je v času maškarade preiskal podjeten vlomilec in odnesel lep plen

Domžale, 11. febr.

V noči od sobote na nedeljo je bil izvršen v kolodvorskem poslopju domžalske postaje drzen vlom. Neznan vlomilec si je pomagal na ta način, da je najprej vrgel za pest debel kamen v okno postajenačelnik. stanovanja. Kamen je prebil dvojne šipe. Nato se je vlomilec povzpel z lesenim strgalom za obutev, katero je postavil pokonci, kvišku, odsunil okenski krili in skočil v stanovanje.

Prebrskal je omare in predale ter pobral iz njih: srebrno damsko zapestno uro znamke Sverdik. Ura ima arabske številke, številka 12 je rdeče barve. Dalje je ukradel moško srebrno uro z dvojnim pokrovom in zlato dvojno verižico, zlat moški poročni prstan, zlat ženski prstan z rdečim kamnom v sredi in s šestimi belimi kamni ob strani, prstan iz žime (rusko delo), dve srebrni dolgi ovratni verižici, avstrijski srebrnik za pet kron, srebrnik za 2 kroni in 4 srebrne krone.

V kredenci je vzel nato ključe do postajne blagajne. Z njimi je odšel v prostor, kjer je slutil denar in je odnesel iz dnevne ročne blagajne 437 Din v gotovini (1 bankovec za 100 Din, ostalo je bilo v srebru in niklju). **Glavne blagajne ni odprl, čeprav je imel ključ v rokah.** Sodijo, da je to opustil zategadelj, ker ni bil vešč odpiranju. Po izvršeni tatvini je vlomilec odšel po isti poti, kakor je bil prišel.

Vlom je bil izvršen v odsotnosti vseh stanovalcev postajnega poslopja, ker je bila v soboto zvečer sokolska maškarada, kar je vlomilec gotovo vedel, zato si je pa tudi izbral ta čas za svoje udejstvovanje. Postajni načelnik v Domžalah je namreč blagajnik Sokolskega društva in je bil v času vloma zaposlen na prireditvi. Vlomilca iščejo in gotovo ne bo ušel roki pravice.

V črnem revirju

Za pravično delitev podpor Trbovljam, Hrastniku in Zagorju — Pereče vprašanje ključa

Trbovlje, 11. febr.

V februarju bo trboveljski premogovnik obratoval samo 17 dni, kar pomeni nasproti decembru in januarju, ko je število šihtov doseglo maksimum, spet katastrofalen padec. Delavcev se polaščata ..ervoznost in nemir. Kopači in vozači hodijo dan za dnevom pred rove in se razgledujejo, ali bo šiht ali ga ne bo, in se naposled mnogokrat obupanih obrazov vračajo domov. Naval na občinski urad je rekorden. Tudi ob dneh, ko socialni oddelek ne posluje, prihaja v pisarno veliko število stradajočih očetov in mater, brezposelnih in upokojencev in prosijo kruha in dela. Mnogi izmed brezposelnih, ki so bili svoj čas odpuščeni od rudnika zaradi kakšnega prestopka in jim vodstvo zdaj ne dovoli niti nobene zaposlitve niti nobene podpore, postajajo iz dneva v dan nestrpnejši in samo vzorni discipliniranosti rudarskega prebivalstva gre zahvala, da ne pride do incidentov.

V splošnem je položaj v naši dolini močno podoben razmeram, v kakršnih smo živeli za časa vojne. V rudniškem konzumu odmerjajo delavcem količino živil kakor takrat, ko je bila vsaka stvar na karte. Iz razlogov racionalizacije zaposlujejo za razna dela na posameznih obratih upokojence, ki so za spoznanje cenejši od rednih delavcev, in iz istega razloga oddaja rudnik nekatera dela podjetnikom, ki lahko obratujejo, ker svojih delavcev po navadi nimajo zavarovanih. Mnogo razburjenja povzroča med delavstvom tudi dejstvo, da se za nekatera stalna dela, ki vržejo največ zaslužka, še zmerom zaposlujejo samo izbrani poedinci, tzv. »rajsarji«, medtem ko mnogi resni in potrebni družinski očetje ne pridejo pa ne pridejo do dela, da bi zaslužili vsaj najbednejšo skorjico kruha za svoje otroke.

Za rešitev krize v Trbovljah in revirjih, ki zavzema vedno nevarnejši obseg, menda manjka lokalnim činiteljem prave volje in ognja. Značilno je, da še do danes ni realizirana zamisel enotnega socialnega dela za gladujoče rudarske rodbine, za katero se na vso moč zavzema ne samo prizadeto prebivalstvo, temveč tudi pristojna oblast. Na pobudo sreskega načelstva v Laškem se je že o božiču osnoval skupni pomožni odbor za brezposelne rudarje, katerega sedež je v Trbovljah in ki ga tvorijo zastopniki vseh treh osrednjih rudarskih dolin. Že na ustanovnem sestanku so zastopniki posameznih krajev konstatirali, da doslej žal še ni prišlo do tesnejšega sodelovanja med njimi, ker da so si bili preveč tuji med seboj. Kakor vse kaže, so si Trboveljčani, Hrastničani in Zagorjani tudi poslej rajši ostali tuji med seboj, kakor pa da bi se s skupnimi močmi poskušali rešiti iz močvirja bede. Skupni pomožni odbor, ki naj bi bil po želji banske uprave in obeh sreskih načelstev osrednja instanca vsega socialnega dela v revirjih, se od božiča do danes ni še nobenkrat sestal. Med vsemi tremi kraji vlada namreč že delj časa nesporazum glede ključa, po katerem naj bi se delile podpore za Trbovlje, Zagorje in Hrastnik. Po dosedanjem ključu, ki je bil svoj čas uradno določen, se vse podpore, ki so namenjene za rudarske revirje, razdelijo tako, da dobe Trbovlje polovico, Zagorje in Hrastnik pa vsak po četrtino. Zlasti Zagorjani zatrjujejo, da ta ključ že zdavnaj ni več pravičen, ker so se razmere med tem močno spremenile na škodo Zagorja.

Za vsakega prebivalca revirjev je jasno, da takšen nesporazum pod nobenim pogojem ne sme biti ovira skupnemu reševalnemu delu. Noben trboveljski rudar ne bo nikdar zahteval, da mora on imeti večje pravice kakor njegov zagorski ali hrastniški sotrpin. Zato je vsesplošna zahteva, naj se skupna pomožna akcija oživi, odločujoče instance pa naj na najpravičnejši način rešijo vprašanje ključa.

Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna **»Franz Josefova« grenčica** do urejenega želodca in črevesja. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za ženske so preizkusili, da **»Franz Josefova« voda** v največ primerih učinkuje hitro, sigurno in brez bolečin. **»Franz Josefova« voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

10 dni na kozolcu sredi najhujše zime

Litija, 10. februarja

Pri uglednem litijskem krojaškem mojstru se je izučil za pomočnika France K. Zadnje čase so ga ponoči večkrat pogrešili, a fant je venomer trdil, da ima prenočišče v šmarskem župnišču. Ker pa je mojster dognal, da vasuje pri neki starejši gospe, mu je odpovedal službo. Francelj se je zatorej odpravil domov v ribniško dolino. Ker je prišel ponoči, je rajši splezal na samoten kozolec. Sram ga je bilo stopiti pred starše, zatorej je domala 10 dni in noči preživel brez prave hrane v najhujšem mrazu na odprtem kozolcu. Hranil se je le s tistim, kar je imel še s seboj.

Šele te dni so zaslišali s kozolca obupno stokanje in našli Franca že povsem izčrpanega. Prenesli so ga takoj v hišo in poklicali zdravnika, ki je mogel ugotoviti strahotne ozebline. Takoj so poškodovanca odposlali v ljubljansko bolnico, kjer so mu morali nujno amputirati obe nogi. Žalostna novica je vzbudila po Litiji splošno pomilovanje. France šteje šele 18 let.

Vsak naročnik „JUTRA“ — je zavarovan — za 10.000 Din!

A. B. Kohout:

Okužen!

Mladi češki pisatelj A. B. Kohout pravkar pripravlja za tisk roman »O čem se nemluvi« (To, o čemer se ne govori), ki v njem obravnava duševno dramo sicer poštenega in dobrega človeka, ki se je okužil s kapavico. Iz njegovega romana prinašamo po rokopisu naslednji odlomek:

Lep dan.

Solnce boža ljudi po obrazih, da se vsi smehljajo. Stekla na oknih se vsa snažna lesketajo, zrak je čist in diši po poletju in mladosti.

Štefan Križ si služi kruh.

Sedi pri pisalni mizi v XII. oddelku finančnega ministrstva, ki se nahaja v podstrešju stare palače.

Na mizi pred njim je pola papirja z rubrikami, polnimi številk.

Štefan sešteva številke na posebnem lístku in jih potlej zapisuje v razpredelnico na poli.

Sedi negibno sklonjen nad mizo in ima čudno občutje: kakor da bi sedel na želodcu. Telesnih delov se zavé šele potem, ko jih je pustil dalj časa izpročene, v odrevenelem stanju. Opozarjajo ga na se z občutjem mlahavosti. Štefan zaznava pritisk na kolk.

Členki sedečih delov rinejo v meso, ki popušča pod pritiskom kosti in meso začenja boleti.

Štefan sklene, da si bo nabavil novo podložko za stolec. Zakaj blazinica, ki na nji sedi, je od sedenja že tako tanka, da čuti les pod njo.

Paše številke in pazi, da bi jih pisal v pravilni vrsti, zakaj nekatere imajo pet mest.

Občutju pritiska na kolk se nenadno pridruži občutek ščegetanja.

Kolk mu je skoraj odrevenel. Tem bolj se oglaša tisto čudno ščegetanje.

Štefan je ves zatopljen v delo.

Ne utegne se baviti s telesnimi počutji. Nenavadnih znakov se skoraj ne zaveda.

Piše.

Po telesu mu svobodno polje kri.

Štefan se včasi zdrzne in posluhne vase; tako je delal v otroških letih, ko je prislonil uho k brzojavnemu drogu in poslušal otožne zvoke nevidne lire. Brneli so počasi, skoraj stokaje; zdaj zdaj je veter krepkeje udaril ob brzojavne žice.

Mešani občutki pritiska in ščegetanja nočejo prenehati...

Štefan si napol zavedno in instinktivno uravnava telo, nagiblje se nad mizo, spreminja prostor na sedežu, sklanja se na desno stran in tako prenaša telesno težo na eno samo bedro.

Naposled si uravna hrbet in preneha z delom. Steza obrvi in zre skozi okno v neko negotovo točko. Docela trpno opazi neveliki krog streh in skrbneje zaznava vsa občutja v sebi, kakor bi poslušal glodanje črvov v starem drevesu.

Vprašuje se, raziskuje, zaman se trudi dognati, v čem je vzrok tega nenavadnega občutja.

Podobni občutki mu prihajajo kdaj pa kdaj v razburljivih sanjah, ko spol terja svojo pravico, vendar so tile današnji občutki dokaj drugačni: postajajo čedalje trdovratnejši. Kakor bi ga grizli tisoči črvičkov.

Štefan se vrti v blodnem krogu.

Nenadno mu roka sama seže navzdol in se stiskaje oprime, kakor da skuša siloma preprečiti nenavadna občutja.

V glavi počasi vstaja nekaj pretečega. Megla, ki nima ne oblike ne barve. Dviga se kakor bel oblak poleti za gorami, oblak, ki naznanja nevihto.

— Ne, ne...! — skuša Štefan energično zapoditi brezoblično misel.

Nagne glavo z neko odločnostjo nad mizo in sili k zbranosti.

Zopet začenja pisati.

Zaveda se, da se veter misli ne bi več ustavil, če bi bil le za hip popustil pred njim.

Treba je tedaj bedeti in paziti.

Prizadeva si na vse načine, da bi se bil kar moči osredotočil na delo.

Bega z očmi po najbližjih predmetih, potlej pa odločno zasuče pero.

Misel!

Oblak, ki nagloma raste in postaja strahotno velik: komaj ga obseže lobanja.

Kako neogibna je ta sila!

Misel drvi odnekod izza zatilka v ospredje. Trmasto se zaganja preko ograje, ki jo je bil postavil. Naposled se utrudi, izgubi moč in se opoteka po prostoru.

Je kakor košček papirja, ki ga je dvignil veter.

Obrača se nemočno okrog osi, ki je nagnjena kakor osi zemeljskih tečajev. Ne da se ustaviti. Nejasna je kakor krajina, ki jo ob dežju gledamo z vlaka.

Ščegetanje postaja čedalje nadležnejše.

Kdaj pa kdaj dobiva značaj zmerne vročine.

Zopet mu roka polzi navzdol, stiska središče telesa in ga brani pred nečim pogubnim.

Oči begajo po čarah tiskovine.

Štefan računa, prihaja k zmotnim vsotam, briše.

Same številke.

Trudi se, da bi bil zbran, ker je odgovoren za znatne vsote denarja.

Prav tega se skuša čim jasneje zavedati. Muči ga občutek, kakor bi mu kdo zavpil v uho, da je njegovo stanovanje v plamenih.

Ne more in ne more se otresti vsiljive zaznave neprestanega ščegetanja.

Levica stiska spodnjo stran, a desnica drži nepremično pero nad papirjem. Štefan gleda nekam tuje na lastno roko.

Možgani so mu že utrujeni.

Misel je ugasnila kakor ogorek cigarete, ki si ga vrgel v temo.

Vse se je umirilo.

Samo peresnik je smešno velik in roka orjaška kakor tikala pradavne mravlje.

Črnina tinte se razliva kakor plaz in ustvarja krivine številk.

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Spomenik zmagovalcu v svetovni vojni

Zmagovalcu v svetovni vojni, maršalu Fochu, so prošle dni odkrili spomenik v Pauu na Francoskem. V ovalu vidimo med odličniki tudi generala Weyganda

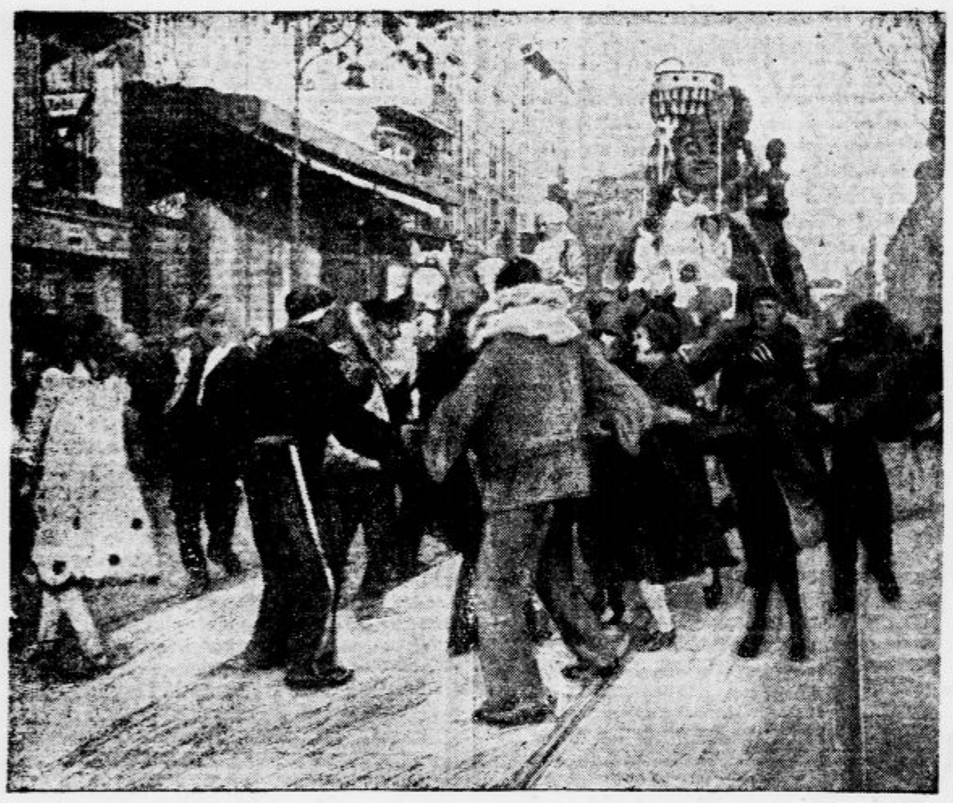

Drugod so za pust zasučejo še vse drugače kakor pri nas. Slika je s francoske riviere

Letalo brez kril

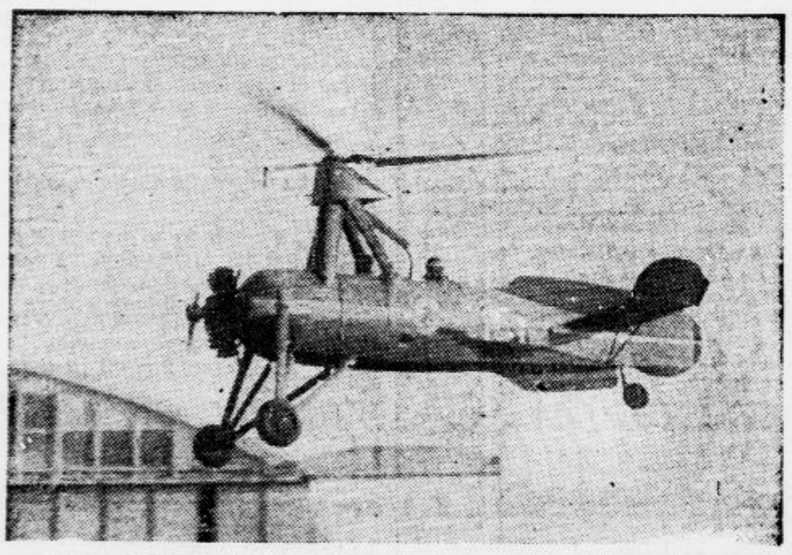

Avtogiro inženjerja de la Cierve med manevri v Villacoublayu

Zaklonišče gangsterjev v ječi

Pariška izdaja »Chicago Tribune«« poroča o jetniškem skandalu, ki so ga odkrili v Ameriki ter je v vsakem pogledu brez primere.

V največji newyorški jetnišnici, kjer imajo pod ključem 14.000 jetnikov, je oblast nenadoma odredila preiskavo. Pri tej priložnosti so se pokazale stvari, ki so jih imeli celo v deželi neomejenih možnosti za nemogoče.

Že leta in leta je oddajal jetniški upravnik posamezne, z vsem komfortom opremljene celice zločincem, katere je iskala policija in jih ni mogla prijeti. Zaračunaval jim je za skrivališče povprečno po 50 dolarjev dnevno. Zločincem je bila na razpolago posebna telefonska celica, tako da so bili v stalni zvezi s svojimi tolpami, katerim so iz ječe dajali navodila. Nekateri zločinci so se za jetniškimi zidovi skrivali celo v ženskih oblekah in so se celo šminkali, da bi ostali neopaženi in nemoteni v svojem delovanju. Aretirana je bila cela vrsta kompromitiranih oseb, med njimi tudi več politikov.

Karneval v Nici

Princ Karneval na svojem prestolu na trgu Massena

Ogromen termometer

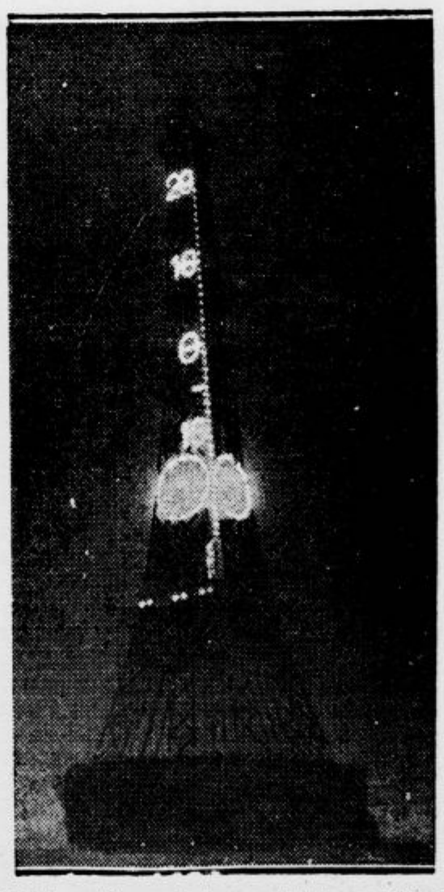

Eiffelov stolp, s katerega čitajo Parižani dnevno temperaturo

---

Štefanov pogled vidi vse mikroskopično.

Sedi sklonjen za mizo nad delom in oči so mu malomarno vprte na neko mesto. Na videz malomarno. Zakaj njegov pogled je obtičal na ploskvi papirja in brezoblična misel pada naglo kakor kamen v neznano. Zavest se je uskočila na mehur in je obvisela na obvisela na padajočem predmetu.

Šele nekje v neizmerni globočini se je mehur sprostil. Dvignil se je na površje, proniknil skozi papir in se oprijel debelušaste številke, ki nad njo moli že usehajoče pero.

Skoraj se je bil prestrašil resničnosti.

Pogled se mu je zopet znašel, se zjasnil in znova bega po papirju.

Zavedel se je, da ima rad bele ploskve papirja in čisto podlago.

Zopet mu je odleglo, ko se je znašel na površini stvari. Občutil je, da jih zdaj znova obvladuje.

Njegov odnos do ostalega sveta je postajal določnejši.

Roka je normalna in prožna.

Nadaljuje v zapisovanju številk, ki so zopet postale samo običajna znamenja za določene vsote denarja.

— — — — — — — — — —

Ščegetanje ne odneha.

Štefan vstane in se odloči, da dožene vzrok.

Odide na stranišče. Upa, da se bo tako iznebil neprijetnega občutja.

— — — — — — — — — —

Strah!

Strup, ki proniča v kri in povzroča otopelost vsega telesa.

Vročina se menjava z mrzlico.

Mravljinci ga spreletavajo po vsem životu.

Štefanu se opoteka zavest. Noče dopustiti, da bi se mu prihajajoča misel izrazila z vso odločnostjo.

Zaman kljubuje.

Misel je zažarela naglo kakor slepilna raketa.

Štefan niti ne utegne, da bi doumel teh nekoliko glasov, iz katerih obstoji beseda:

— O k u ž e n . . .

Kakor da bi dobil v glavo udarec, ki mu je omračil misli.

Opotekel se je.

Noge so mu jele klecati in nemočno se je oprl ob steno... **Prevel B.**

TEDEN DNI FILMA

Solnčni žarki

V režiji Pavla Föjösa ni izšlo mnogo filmov, ali vsi, kar jih je on režiral, so imeli neko posebno noto v izbiri vsebine in v načinu podajanja. Najljubša mu je vsebina, ki odkriva življenje malih ljudi, svetu neznanih in »nepotrebnih«. Oni mali, ki si pošteno služijo svoj kruh, ki imajo svoje boli in veselje, te ljudi kaj rad pokaže kot junake življenja. Odkriva njihove napake in poveličuje njihov zmisel za življenje in razumevanje, da je življenje samo večna borba s smrtjo.

Tudi nam tudi v filmu »Solnčni žarki« pokaže kos takega življenja. Polno je bojev in trpljenja, a naposled zasije žarko solnce tudi v duše teh malih in jim da svoje vsestno veselje. V tem delu sta protagonista Gustav Fröhlich in Annabella. Oba sta v svoji vlogi dobra in nam korak za korakom odkrivata pravo življenje brez maske in kulis. Film je globoko delo, spremljano z godbo, ki dosledno podpira dejanje.

Maska ali filmska zvezda? — to je tu vprašanje

Pot v življenje

Ruska filmska industrija lahko šteje med svoja najboljša dela veledelo iz življenja »brezprizornih«, Pot v življenje. Za ta film, ki dolgo časa ni bil pripuščen v raznih državah Evrope, je ruska filmska industrija angažirala najboljše svoje moči. Največja privlačnost v tem filmu je novost v načinu podajanja in pevski zbor, kakor tudi vsebina. Zbor je tak, da nas spominja slavnih donskih kozakov. Vsaka najmanjša podrobnost je izdelana in izvežbana do dovršenosti.

Vlogo starešine doma za mladoletnike (dr. Sergijeva) igra N. Balatov. Glavni protagonist »Kicoš Mustalja«, vodja propadle dece, je Ivan Kirlia. Njegova gluma je tako močna, da osvaja takoj. Enako je v dobrih rokah vloga Fomke, vodje razbojnikov, nazvanega »Huda ojstrina«. To vlogo gluma Mihajlo Jarov. Tipična je prostitutka Lolka, tako jo more podati samo velika umetnica. In to je Marija Gonta.

Film »Pot v življenje« nam bo pokazal, da so Rusi v produkciji filmov že davno prešli preko metod zapada in da so dali filmski industriji pečat prave umetnosti, dostopne najširšim množicam.

Dežnik

Dežnik in nemški filmski zvezdniki

Ker je ravno pust in nimamo namena, da bi vam pisali o obsežnih načrtih raznih naših filmskih znancev, je bolje, da nam oni sami povedo, kako se razumejo z dežnikom.

Da je dežnik imenitna stvar, vemo iz lastnih doživljajev in sitnosti, ne le iz anekdot o pozabljivosti učenih profesorjev.

Willy Fritsch, ali kakor se zadnji čas imenuje »mladi Dessauer«, nosi sicer dežnik, a to samo takrat kadar ne dežuje. V dežju navadno potrebuje dežnik znanca ali prijatelja. Kadar baš potreba nanese, mu je dežnik nujno potrebno orožje, da se seznani ali kot kavalir ponudi kaki dami.

Paul Kemp si ne more dovoliti takih junaštev in bojev proti dežju. Je skromen meščan in nujno potrebuje dežnik kot znak svojega dostojanstva in kot obrambno sredstvo proti dežju. Kot kavalir pa priznava, da je baš dežnik najboljše sredstvo za sklenitev »nedolžnih« poznanstev. Priznava, da je to sredstvo uspešno samo od aprila do avgusta.

Hans Albers je ogorčen nad vprašanjem glede dežnika. Sedaj za pust njega, ki vrti »Zlato«, izpraševati o dežniku in dežju! Dež je tu zaradi dežnikov in ker noče da bi podpiral »marelarje«, rajši ob deževnih dneh pije wisky s sodo. Na ta način prežene dolg čas in s tem tudi dež. Dober recept!

Heinz Rühmann, ki je velik sportnik in zna upravljati celo »zrakofrč«, se do vprašanja glede njegovih odnošajev do dežnika ni hotel izraziti natančno. Priznal pa je: kadar se vozi po zraku in ga slučajno dohiti dež, opaža, da mu nekaj manjka. Dežnik! Drugače pa smatra dežnik za rekvizit, po katerem takoj spoznaš človeka, ki pripada »boljši«, nesportni kasti.

Willy Forst je kavalir. On dežnik potrebuje in mu je nujno potreben, da dokaže simpatije odnosno pripadnost k profesorskemu stanu. V dežju mu je dežnik nujen pripomoček, ki ga vodi h kavalirstvu. V dežju nosi dežnik, da ga ponudi kaki lepi dami — ne sicer v dar, ampak samo kot zaščito pred dežjem. Pač Willy Forst kakor Willy Fritsch! Ženijalna oba!

Heinrich George je močno hud in celo užaljen, ker ga je filmski striček vprašal, kako je z dežnikom. Odgovoril je kratko: »Vedno sem v sporu in vedno premagan, ker vse dežnike zgubim.«

Harry Piel se je na vprašanje glede dežnika samo smejal. Ne gre mu glavo, kako bi z dežnikom v roki mogel zasledovati razne filmske zločince. Dežnik mu pristoja kakor kravi sedlo. Vendar se bo moral kmalu sprijazniti s to meščansko razvado, ker v novem filmu nastopi tako, da bo njegovo najboljše in najhujše orožje baš — dežnik.

Ralph Arthur Roberts je skomignil z rameni, kajti dobro oblečen gospod, v zrelih letih in z dobro pozicijo ter z ženo in otroki mora imeti dežnik že zaradi tega, da si ohrani dostojanstvo in se varuje prehlada, najbolj pa očitkov lastne gospe: »Že zopet si pozabil dežnik v kavarni!« Dobro situirani in dobro oblečeni gospodje bi morali nositi dežnik vedno s seboj, eni iz potrebe, drugi iz kavalirstva in tretji zaradi dostojanstva.

Gustav Gründgens je v pogledu dežnika mnenja, da je potreben samo onim, ki se boje dežja. Kot dekoracija in znak dostojanstva pa je neobhodno potreben rekvizit vsakega uglednega starejšega družinskega očeta.

Tako se torej na vprašanje »filmskega strica« glase odgovori nemških zvezdnikov.

Iz akvaristove torbe

O akvaristiki pozimi in drugo.

Zopet se nam približuje sv. Matija s sekiro v rokah, pripravljen, da razbije led. Za 24. t. m. se je napovedal. Zelo verjetno je, da se bo tedaj, če že ne prej, vreme spremenilo, kajti po dolgotrajnih mrazih nastopi navadno nenadoma toplo vreme. Dan se bo do konca meseca tudi znatno podaljšal, a 21. sušca prispe zemlja na svoji poti okoli sonca v ono točko, ko si bosta dan in noč enako dolga, nastopilo bo pomladno enakonočje. Tedaj bodo zvončki, jeglički, žafrani, norice in drugi otročički boginje Flore spremenili trate in loke v praznično preprogo za sprejem vse oživljajoče device, za sprejem pomladi, ki nas bo osrečila s svetlobo in toploto. Obljudile se bodo vode, prišel bo čas za akvariste, zlasti za akvaristovstvo nadahnjeno mladino.

Govoreč o mladini naj bo tu še omenjeno, da je najbolje, začeti z akvaristovstvom že v mladih letih. Vtisi iz mladih let so nepozabni. Kdor začne v mladih letih, ostane akvarist navadno vse svoje življenje. Njemu ni akvaristovstvo samo sport in zabava, temveč ga navaja k opazovanju vodožitja na znanstveni podlagi, a to naj bo težnja vsakogar, ker s tem postane akvaristovstvo še bolj zanimivo. Voda je zibelj življenja. Zgodovina vodožitja nas popelje nazaj v slvo prošlost, v razne geološke dobe, študij rib nas seznanja z zgodovino akvaristovstva vseh vekov in če pomislimo še na vse žuželke, ličinke, polže, školjke in na ostale živalice in rastline, se šele zavedamo, da smo si izbrali z vodožitjem nelzčrpen izvir zanimivosti za predmet našega udejstvovanja.

★

Pri izletih v mesecu prosinu in svečanu zapazimo pod ledom dokaj živahnosti, zlasti pri ličinkah mladoletnic. V Gruberjevem kanalu se drže na vejicah podvodnega maha (Fontinalis Antipyretica) mladoletnice s tuličastimi in z mivko pokritimi hišicami, na Barju pa s hišicami zgrajenih iz koščkov rastlin, drobcev lesa ali pa iz praznih lupin majhnih polžev. Tudi enoki so se, dasi pod ledeno skorjo, že izlegli in v manjših stoječih vodah jih je kar na milijarde. Pri akvariranju najdemo v blatu vse ostale vodne živalce, vendar je večina njih napol otrpla in v globokem snu. — Podvodni mah je ravno sedaj zelo lep. Posebno prikladen za akvarije na razstavah, ker ne potrebuje zemlje. V akvarije ga pogreznemo z rodnim kamnom vred. Če so pa kamni preveliki, ga ločimo oprezno kamenja in zvežemo z nitjo v šopke, katere vtaknemo v oprano mivko ali pa pod kos konglomerata. V domačih akvarijih pa, kjer gojimo barske rastline, je zemlja neobhodno potrebna. Zemlja, ki so jo krti izrili in ki je bila pozimi pod snegom, je zelo pripravna, ker se v njej ne razvijajo škodljivi plini. Zemljo potrebujemo zato, ker so v njej razne anorganske snovi. Sicer slišiš tudi dandanes še trditev, da rastejo vse rastline tudi v mivki, kar pa ni točno, kajti v mivki životarijo, ker ni v njej omenjenih snovi v potrebnih količinah. Sicer pa priporočajo avtoritete akvaristovske stroke zemljo za akvarije.

★

Za začetek toletne sezone še nekaj vrstic o urejevanju akvarija.

Zemljo, ki jo denemo v akvarij, pomešamo z v prah zdrobljeno šoto in ji primešamo še dovolj ilovice. Tako zemljo vsujemo v akvarij in jo pokrijemo z pol centimetra debelo plastjo mivke. S prstom napravimo luknjice in vanje vtaknemo koreninice, mivko okoli luknjic pa potlačimo s prsti okoli stebel in listov rastlin.

Potem nasujemo na dno še 2 cm debelo plast mivke pri čemer držimo liste in stebla vsajenih razstlin k višku, da ne pridejo pod mivko. Sedaj položimo na mivko papir, na papir kozarec, v kozarec pa vlijemo polagoma 15 stopinj tople vode. Ko je akvarij napolnjen, ga postavimo na svetlo mesto in po 14 dneh spustimo v akvarij ribice, računajoči po 2 litra vode na eno 6 do 8 cm dolgo ribico.

Sportna nedelja

V znamenju sprave — remis

Na včerajšnji prijateljski tekmi z Jugoslavijo v Beogradu je nekompletno moštvo Primorja doseglo časten neodločeni rezultat — Tekma se je morala zaradi prevelikega blata na igrišču prekiniti 15 minut pred koncem

Beograd, 11. februarja.

Danes popoldne se je odigrala na igrišču Jugoslavije prijateljska tekma med beograjsko Jugoslavijo in ljubljanskim Primorjem. Vsej naši javnosti so gotovo še v spominu nevšečni dogodki, ki so se odigrali na državno-prvenstvenih tekmah med imenovanima kluboma v Ljubljani in v Beogradu in ki so dvignili toliko prahu. Odnošaji med tema kluboma so postali zelo napeti ter se je skoraj zdelo, da se nikoli ne bodo več izboljšali. Vodstvi obeh klubov pa sta medtem skušali doseči, da bi zopet prišlo do prijateljskih zvez. To je tudi uspelo. Dosegel se je sporazum za dve »spravni« tekmi, od katerih se je ena odigrala danes v Beogradu, druga pa bo prihodnjo nedeljo v Ljubljani.

Jugoslavija : Primorje 2:2 (2:1)

Tekma se je odigrala na zelo blatnem terenu, tako da je stavila na vse igralce velike zahteve. Kljub temu so se igralci obeh moštev pokazali v dobri kondiciji. Vendar pa je bilo blato tako visoko, da je moral sodnik tekmo 15 minut pred koncem prekiniti, ker sploh ni bilo več mogoče spraviti žoge naprej. Najprej se je pojavilo moštvo Primorja, ki ga je

4000 glava množica

burno aklamirala. Tudi moštvo Jugoslavije je bilo deležno aplavza. Moštvi sta prišli v naslednjih postavah:

Jugoslavija: Kovačević, Dimitrijević, Stajić, Tubić, Radovanović, Ljuba Popović, Nešić, Milanović, Hajon, Zečević, Milošević.

Primorje: Starec, Hassl, Bervar, Zemljak, Jug (Caleari), Boncelj, Šlamberger, Pupo, Caleari (Trček), Bertoncelj II, Zemljič.

Pozdrav moštev.

Pred pričetkom igre sta se zbrali obe moštvi sredi igrišča ter je najprej zastopnik Jugoslavije g. Stanojlović z lepimi besedami pozdravil ljubljansko moštvo, s katerim upa, da bodo Jugoslavini igrači igrali v letošnjem državnem prvenstvu še lepe tekme, ki bodo dokazale, da naši sportniki pravilno razumejo sportni duh in pomen nogometne borbe. Izročil je primorjanskemu moštvu lep šopek cvetlic. Ko se je odobravanje občinstva poleglo, se je v izbranih besedah zahvalil za topel in v resnici prijateljski sprejem zastopnik Primorja gosp. dr. Birsa, ki je izrazil svoje veselje, da je zopet prišlo do prijateljskih odnošajev med beograjskim in ljubljanskim moštvom. Zagotovil je beograjske igrače, da bodo v Ljubljani sprejeti z isto ljubeznijo in istimi simpatijami, kakor Ljubljančani v Beogradu. Tudi dr. Birsa je izročil moštvu Jugoslavije lep šopek, nakar se je po slikanju pričela tekma.

Potek tekme.

Začetni udarec ima Jugoslavija, ki takoj prenese igro na teren Primorja. V začetku se opaža lahna premoč Jugoslavije in že je Primorje ogroženo. Of side pozicija pa ustvari tako situacijo, da gre žoga že v 2. minuti na polovico Jugoslavije. V 3. minuti doseže Primorje vodstvo. Pride do gneče pred golom Jugoslavije in po krivdi ožje obrambe Beograjčanov dobi Zemljič žogo ter iz idealne pozicije strelja na gol. Golman Kovačević se vrže, toda žoga gre v mrežo.

1:0 za Primorje.

Po tem uspehu Primorja se igra zaradi slabega terena zelo težko razvija. Igrači morejo le z velikim trudom spraviti žogo naprej, ki vedno in vedno obtiči v blatu. V 6. min. gneča pred golom Primorja, toda branilca branita sigurno. Sledi zopetni napad Jugoslavije, ki se pa konča v avtu. V 8. min. bi skoraj prišlo do drugega gola v korist Primorja. Zemljič strelja visoko, golman Kovačević ulovi, toda spusti žogo iz rok ter jo komaj in komaj ujame zopet na golovi črti. Igra Primorja se zelo lepo razvija, vendar o kaki kombinaciji zaradi močnega blata ni mogoče govoriti. V 12. min. ulovi Starec izredno težko žogo z veliko lahkoto, kar izzove odobravanje občinstva. V 13. min. uspe Jugoslaviji izenačenje, in to po krivdi branilca Hassla, ki je zakrivil prosti strel. Kazenski strel strelja Tubić z daljave 16 metrov. Starec pade in žoga gre v mrežo.

1 : 1

Minuto kasneje zopet gneča pred golom Primorja, toda ljubljanska branilca branita sigurno. Igra je docela enakopravna. Menjajo se prodori. Igrači se zelo težko znajdejo v velikem blatu. Dve težki poziciji pred golom Primorja. Golman Starec brani v bravuroznem stilu z robinzonado. V 28. min. dobi Nešič žogo v prav lepi situaciji, toda strelja preko gola. V 33. min. zabije Jugoslavija po krivdi obrambe Primorja drugi gol. Proti Primorju je bil diktiran kazenski strel, ki ga eksekvira Nešič, toda niti branilca, niti golman Starec niso branili tega strela. Strel je bil nizek in Starec je mislil, da ga bosta gotovo odbila eden ali drugi branilec. To se ni zgodilo in Jugoslavija je v vodstvu.

2 : 1 za Jugoslavijo.

Do konca prvega polčas se rezultat ne menja.

V drugem polčasu se igra zaradi težkega terena ne more razviti. Jugoslavija je nekaj časa v premoči. V 5. min. obrani Starec zelo težko žogo Miloševiča. Minuto kasneje strelja isti beograjski igrač preko gola. V 8. min. zelo lepa individualna akcija levega krila Primorja Zemljiča, ki gre z žogo preko vsega igrišča ter jo iz neposredne bližine zabije v levi kot gola Jugoslavije.

2 : 2

To je bil najlepši gol dneva. Primorje dalje pritiska ter prenese igro na teren Jugoslavije. Toda žoga je vedno bolj težka zaradi velikega blata. Igralci so izmučeni in je vsaka nadaljnja igra nemogoča. 15 minut pred koncem sodnik zaradi tega odžvižga tekmo.

Nekoliko besed o igračih.

Od igračev Jugoslavije so se zlasti odlikovali. Milanović, Ljuba Popović, Milošević in Hajon. Zečević, ki je igral v prvem polčasu skoraj po enoletnem odmoru, ni razen nekoliko lepih potez pokazal nič posebnega. Ostali so igrali dobro.

Primorjanski igrači so igrali zelo požrtvovalno. Odlikoval se je zlasti Zemljič s svojo hitrostjo. Starec je bil mnogo boljši kot vratar Jugoslavije Kovačević.

V splošnem se mora reči od obeh moštev, da so predvedli v danih razmerah dobro igro, zlasti kot posamezniki. Kombinacije in skupna igra pa so bile zaradi težkega terena skoraj nemogoče.

Tekme za zimski pokal

Včeraj sta se v tekmovanju za zimski pokal odigrali samo dve tekmi, in sicer v Ljubljani na igrišču Hermesa. Spoprijeli so se Hermes in ljubljanski Korotan ter viška Svoboda in domžalski Disk. Presenetil je zlasti silno visok poraz Korotana, kateremu je Hermes zabil nič manj kot 16 golov. Druga tekma je bila precej izenačena. Stanje turnirja je sedaj naslednje:

Skupina A						
Primorje	5	5	0	0	28:13	10
Reka	5	3	0	2	19:11	6
Jadran	4	1	1	2	6:10	3
Mars	3	1	0	2	5:11	2
Domžale	4	0	1	3	6:28	1
Skupina B						
Hermes	5	3	1	1	41:12	7
Korotan-Kranj	5	3	1	1	17:10	7
Sloga	5	3	0	2	9:9	6
Korotan-Ljublj.	4	1	1	2	5:21	3
Svoboda-Vič	5	1	1	3	7:24	3
Disk	4	0	2	2	7:10	2

V naslednjem poročili:

Hermes : Korotan Ljubljana 16:0 (5:0)

V prvem polčasu je Hermes zastreljal eno enajstmetrovko. Korotan je v prvem polčasu prišel samo enkrat pred Hermesova vrata, v drugem polčasu pa je bil Hermes v popolni premoči, tako da je igral brez vratarja, ki je kar šel v napad. Tudi v drugem polčasu je Hermes zastrelil eno enajstmetrovko. Sodil je g. Ramovš.

Svoboda Vič : Disk 3:2 (3:1)

O tej tekmi se lahko reče, da je Disk napadal, Svoboda pa delala gole. Svoboda je forsirala posamezne prodore in mnogo streljala na gol. Sicer pa je bila igra izenačena. V drugem polčasu je bil en igralec Svobode izključen. Sodil je g. Lukežič.

Dve reprezentanci Avstrije v Italiji

Avstrijski nogomet je včeraj nastopil v Italiji z dvema reprezentancama. V Turinu je igralo prvo avstrijsko moštvo ter doseglo lepo zmago, v Trstu pa je morala druga garnitura Avstrije podleči drugi garnituri Italije.

Avstrija : Italija 4:2 (3:0)

Turin, 11. februarja. Pred 55.000 gledalci je švicarski sodnik Mrecet danes sodil z veliko napetostjo pričakovano tekmo med avstrijsko in italijansko reprezentanco. V 19. in 23. min. je Zischek zabil prva dva gola za Avstrijo, a v 28. min. mu je sledil Binder s tretjim golom.

V drugem polčasu je v 3. in 6. min. Guaita postavil na 3 : 2, a že v 10. min. je Zischek dosegel končni rezultat 4 : 2, ki pomeni za avstrijsko reprezentanco gotovo zelo lep uspeh.

Italija B : Avstrija B 2:0 (2:0)

Trst, 11. februarja. Pred 20.000 gledalci se je danes odigrala tekma med drugima garniturama Italije in Avstrije. Avstrijsko moštvo ni predstavljalo najboljšo drugo garnituro, ker so nekateri igrači odpovedali zaradi bolezni ali iz drugih vzrokov. Italijani so bili v prvem polčasu v premoči ter je že v 10. min. Busoni zabil prvi gol. Avstrijski vratar je imel zelo mnogo posla. V 26. min. je Levratto postavil končni rezultat 2 : 0. V drugem polčasu so Avstrijci igrali nekoliko bolje ter držali rezultat, vendar niso mogli zabiti častnega gola.

Sodil je madžarski sodnik Kann.

Ostale nogometne tekme

Praga: Slavija : Čechie Karlin 5:2, Sparta : Bohemians 6:3, Kladno : Židenice 4:1, Teplitzer FC : Viktorija Plzen 3:1, Nachod : Viktorija Žižkov 3:1.

Dunaj: Rapid : Grazer SK 7:2 (5:1), Libertas : Wacker 4:3 (2:2), Donau : Soprony Vasutas 4:1 (2:0), Austria : Hakoah 3:2 (2:1), Sportklub : Slovan 3:2 (2:0), WAC : stari internacionalci 4:1 (2:0).

Rim: Rim : Budimpešta 4:2 (2:1).

Linz: Vienna : Sportvereinigung Urfahr 7:2.

Budimpešta: Ferencvaros : Phöbus 2:2, Hungaria : Budai 5:1, Kispest : III. okraj 3:0.

Naši smučarji še ne počivajo

Lepo uspele smučarske prireditve v Ljubljani, Krškem, na Rakeku in v Celju

Glavni del smučarskega prvenstva LZSP je bil že meseca januarja. Takrat bi se moralo vršiti tudi tekmovanje naraščajnikov in juniorjev, vendar tekmovanje ni bilo regularno, ker so juniorji pomotoma vozili namesto na svoji po seniorski progi. Zato se je ta del tekmovanja v soboto ponovil. Dočim so juniorji tekmovali na 8 km dolgi progi, je merila naraščajska proga 6 km. Start in cilj je bil pod Rožnikom ne daleč od strelišča. Tekmovalna proga je vodila ob Večni poti proti igrišču Panonije v Zgornji Šiški, kjer je nato zopet zavila nazaj proti startu na cilj. Tako juniorska kakor tudi naraščajska proga sta bili tipično ravninski brez posebnih tehničnih fines. Sneg je bil navzlic toplemu južnemu vremenu razmeroma dober. Za naraščajsko tekmovanje se je prijavilo 20 tekmovalcev, nastopilo pa jih je samo 9, od katerih sta dva na progi izstopila. Na daljši progi je startalo 17 juniorjev, od katerih jih je 15 prispelo na cilj. Rezultati so bili:

Naraščajniki: 1. Pribošek (Ilirija) 24:04, 2. Hladnik (Javornik) 24:41, 3. Marinko (Ilirija) 24:56, 4. Stopar (Ilirija) 25:08, 5. Zuccatto (Ilirija) 25:55, 6. Švigelj (Ljubljana) 26:50, 7. Vipotnik (SPD Zagorje) 31:56.

Juniorji: 1. Kerštanj (Ilirija) 32:40, 2. Grobler (Ilirija) 34:15, 3. Taučer (Ilirija) 34:16, 4. Bručan (Ilirija) 34:18, 5. Ješe (Ljubljana) 34:26, 6. Starman (Ljubljana) 34:38, 7. Primožič (Ilirija) 35:34, 8. Dermelj (Ljubljana) 35:52, 9. Mihelič (Ljubljana) 36:46, 10. Ošubnik (Ljubljana) 36:51.

Smučarsko prvenstvo spodnjega Posavja

Krško, 11. februarja.

Danes so se vršile smučarske tekme za prvenstvo spodnjega Posavja, in sicer za seniorje na progi 18 km, za juniorje pa na progi 8 km. Proga je bila dokaj težavna ter je šla 3 km navzgor, potem pa navzdol in naravnost. Udeležba je bila prav številna, čeprav so bile snežne prilike dokaj neugodne. Snega je bilo le 20 cm. Kljub temu pa so bili doseženi dobri rezultati:

Seniorji: 18 km: 1. Zmrzlak Ivan, SPD Zagorje, 1:00.17, 2. Cimperman Stane, Sokol Krško 1:17.40, 3. Ivančič Ernest, Sokol Krško 1:19, 4. Barbič Vinko, Sokol Krško 1:19.06, 5. Alva Lado, SK Krško 1:20.24.

Juniorji: 8 km: 1. Palkner Vili, SK Krško, 33:54, 2. Golob Branko, SPD Zagorje, 35:32, 3. Počivavšek, Sokol Krško, 42:14, 4. Cimperman Janko, SK Krško 43, 5. Zorič Vinko, SK Krško, 43:49, 6. Graber Gvido, Sokol Krško, 47:09, 7. Dubrovič (Sokol Rajhenburg, 48:16, 8. Preskar Marjan, Sokol Rajhenburg, 48:25 9. Lilek Vinko, SK Krško, 52:25, 10. Borštnik Boro, Sokol Krško, 58.

Po tekmi se je vršila razglasitev rezultatov in razdelitev daril. Prvak v seniorski in prvak v juniorski skupini, Ivan Zmrzlak in Palkner Vili sta dobila nove smuči, drugi in tretje plasirani obeh skupin so dobili lepe diplome. Po razglasitvi rezultatov je predsednik SK Krško inž. Gerjak nagovoril tekmovalce in jih bodril k vztrajnemu delu v bodoče.

Smučarska tekma SK Javornika

Rakek, 11. februarja.

Danes se je vršila na Rakeku medklubska tekma na 15 km v prireditvi SK Javornika. Tekme, ki je bila pod veščim vodstvom gg. Česna, Domicija in Felca, so se udeležili tudi 3 člani SK Ilirije, 1 Sokol Rakek, 1 SmK Logatec, a od prirediteljskega kluba 5.

Proga, ki je bila speljana po kolici Rakeka, je bila dokaj težka, vendar pa jako zanimiva s hudimi in dolgimi vzponi. Rezultati:

1. Bračič Danilo (SK Ilirija) 1.32.43, 2. Hladnik Jože (SK Javornik) 1.33.10, 3. Bručan Lado (SK Ilirija) 1.39.56, 4. Česnik Stane (SmK Logatec) 1.41.24, 5. Zorc Dušan (Sokol Rakek) 1.52.55.

Tekme, ki je bila prav za prav prva medklubska na Rakeku, se ni udeležilo več tekmovalcev, ker je bilo za isti dan naknadno razpisano prvenstvo Notranjske v Logatcu.

Prireditev je uspela v vsakem oziru ter je dokazala, da bo drugo leto tudi prvenstvo Notranjske, ki se bo to pot vršilo na Rakeku, izpadlo v zadovoljstvo vseh udeležencev.

Zmagovalec je prejel zlato plaketo, drugo in tretjeplasirana pa lični diplomi. Od domačinov je najbolj ugajal Hladnik, ki bo lahko postal sčasoma še nevaren nasprotnik.

Skakalna tekma v Celju

Celje, 11. februarja.

Danes popoldne je Smučarski klub Celje priredil na dr. Kuggyjevi skakalnici v Liscah medklubsko skakalno tekmo za prvenstvo Celja. Ob krasnem sončnem vremenu se je zbralo okoli skakalnice nad 2000 gledalcev. Skakalnica je bila kljub toplemu vremenu v dobrem stanju. Dopušča skoke do 35 m, vendar pa bi bili z majhnimi korekturami skakalnice mogoči skoki do 40 m. Tekma se je končala v najlepšem redu brez vsakih nezgod. Red sta vzdrževala vojaštvo in orožništvo.

Startalo je 16 tekmovalcev, in sicer 14 v konkurenci, dva Gradčana pa izven konkurence. V konkurenci so startali 3 člani Ilirije, 1 član Sm. kluba Maribor, 1 član SK Ptuj ter po 3 člani SPD Celje, Sm. kluba Celje in SK Olimp Celje. Od lani je bil vsekakor dosežen lep napredek. Rezultati so bili:

V konkurenci: 1. Čop Fran (Ilirija) 28 m, 72.7 točke. Najdaljši skok v konkurenci. 2. Pribošek Fran (Ilirija) 27 m, 71.3, 3. Subic Milan (Ilirija) 26 m, 67.5, 4. Tkalčič Herman (Olimp) 25.5 m, 51.9, 5. Petrin Fran (Olimp) 24 m, 51.4, 6. Skoberne Fran (Sm. klub Celje) 20 m, 49.9, 7. Krizmanič Faust (SPD Celje) 49 točk.

Izven konkurence: 1. Ehrlinger (ASK, Gradec) 28.5 m, najdaljši skok dneva, 71.4 točke, 2. Drofenig (ASK, Gradec) 25 m, 59.5. Najdaljši skok dneva s padcem 29 m je izvedel Drofenig.

Po tekmi so pokazali lepe dvoskoke Pribošek in Subic 23 in 21 m, ter Ehrlinger in Drofenig 26 in 27 m.

KAC : Ilirija 5:1 (1:1, 1:0, 3:0)

Ilirija je po večkratnih uspešnih nastopih proti avstrijskim, madžarskim in rumunskim moštvom v hockeyu na ledu povabila za soboto in nedeljo tudi že starega znanca KAC iz Celovca, ki pa letos nosi naslov avstrijskega prvaka. Ves čas smo imeli prav mrzlo vreme, v soboto pa je v opoldanskih urah nenadoma nastopila jugovina, ki je led spremenila v vodo, tako da so morali sobotno tekmo odpovedati. Danes dopoldne je bila ledena ploskev drsališča Ilirije v prav dobrem stanju in sta obe moštvi lahko odigrali vsaj eno tekmo. Gledalcev je bilo okoli 300, kar je za tako tekmo razmeroma malo. Ne smemo pa pozabiti, da je bilo v soboto veliko število raznih pustnih prireditev, kar je vsekakor vplivalo na obisk.

KAC: Fischegger, Nusser, Eckberger, Rascher, Scheriau, Raunegger, Hopitsch, Samounig.

Ilirija: Varšek, Lejka, Kačič, Gregorič, Pavletič, Luce, Aljančič, Grintal, Mlakar.

Zmaga gostov je bila zaslužena, vendar je bila previsoka in gre na račun slabega vratarja Ilirije, ki je po nepotrebnem spustil dva gola. Moštvo belozelenih je sicer avstrijskemu prvaku nudilo močan odpor, vendar se nam zdi, da so v prejšnjih tekmah igrali z večjo ambicijo. V tem pogledu nam je zlasti ostal precej dolžan I. napad, ki mu glede streljanja ne moremo nič očitati, je pa iskal uspehe v solo akcijah, ki naravno zaradi dobrega pokrivanja od strani gostov, niso uspele. Nenavadno slab je bil Pavletič, sicer najboljši mož Ilirije. V obrambi je kolikor toliko odgovarjal Kačič, čeprav so vsi mnogo grešili glede kritja. Gosti so predvedli lepo kombinacijsko igro in so zlasti topogledno visoko nadkriljevali domače. Njih pokrivanje je bilo vzorno in se napad Ilirije nikakor ni mogel razviti. Najboljši mož na »polju« je bil Raunegger, ki prav nič ne zaostaja za celovškima državnima reprezentantoma Stretinom in Eggrom, ki nista mogla nastopiti, ker igrata v avstrijski reprezentanci na svetovnem prvenstvu v Milanu. Tempo je bil samo v prvi in nekaj časa v drugi tretjini precej oster, je pa proti koncu popustil in igra ni bila več zanimiva. Zlasti je popustila Ilirija in so Celovčani v tem delu igre popolnoma prevladovali.

Gosti so že v prvi minuti dosegli vodstvo, vendar se je posrečilo kmalu nato Gregoriču iz solo prodora izenačiti. Moštvi sta si bili enaki, le obramba gostov je bila sigurnejša. V drugi tretjini so domači igrali na izenačenje, kar se jim pa zaradi neodločnosti pred golom ni posrečilo, nasprotno so gosti povišali rezultat na 2:1. V zadnji tretjini je Ilirija popolnoma popustila in je KAC zabil še 3 gole ter postavil končni rezultat. Sodil je g. Vodišek.

Vseslovansko smučarsko prvenstvo v Zakopanih

Zmaga Čehov v teku na 18 km in v alpski kombinaciji

V soboto se je v Zakopanih vršil tek na 18 km, za katerega se je priglasilo 154 tekmovalcev, startalo pa jih je le 112, na cilj pa je došlo 91. Proga je vodila okoli Zakopan in je imela prav majhno višinsko razliko. Večjih strmin ni bilo, one male so pa bile izredno naporne. Smuki so bili kratki in gladki, snega na njih tako malo, da so se tekmovalci zmučili namesto, da bi se odpočili. Na nekaterih mestih so morali tekmovalci hoditi do 40 m po blatu, ker snega sploh ni bilo. Ves čas tekmovanja je bilo sončno. Markacija izvrstna.

Rezulati: 1. Musil (ČSR) 1:36.24, 2. Šimunek (ČSR) 1:36.44, 3. Kučera (ČSR) 1:38.20, 4. Lappalainen (Finska) 1:38.41, 5. Orlewicz (Polj.) 1:39.47, 6. Skupien (Polj.) 1:39.47, **7. Smolej (Jugosl.) 1:39.56**, 8. Czech (Polj.) 1:40.05, 9. Kadavy (ČSR) 1:41.48, **10. Janša (Jugosl.) 1:41.54. Naš savezni trener Stehlik, ki je startal v češki ekipi, je med tekmovanjem izstopil.**

Naši listi so pomotoma objavili, da je v alpski kombinaciji zmagal Jugosloven Heim, ki je zmagal le v slalomu v času 2:46.2, drugi je bil Čeh Brath 2:53.7, 3. Jablonski (Polj.) 2:56.7. V skupni klasifikaciji slaloma in smuka, ki velja za alpsko kombinacijo je bil 1. Kraus (ČSR) z 91.26 točkami, 2. Jablonski (P) 90.64, 3. Schenker (P) 89.54, **4. Heim (J). Od ostalih Jugoslovenov so se plasirali kot 12. Praček, 13. Mušič in 15. Dečman.** Alpske kombinacije se je udeležilo 33 tekmovalcev.

•

Svetovno prvenstvo dam v umetnem drsanju. V Oslu se je v soboto in nedeljo vršilo tekmovanje dam za svetovno prvenstvo v umetnem drsanju. Zanimanje je bilo zelo veliko, zlasti glede placementa avstrijske tekmovalke Liselotte Landbeck, ki je veljala kot najmočnejša konkurentinja dosedanje prvakinje Sonje Henie. Landbeckova je zasedla samo tretje mesto. Placement je bil naslednji: 1. Sonja Henie (Norveška), 2. Taylor (Anglija), 3. Landbeck (Avstrija), 4. Hulten (Švedska), 5. Vinson (Amerika), 6. Leiner (Avstrija), 7. Egedius (Norveška), 8. Herber (Nemčija).

Službene objave Sekcije ZNS

Po sklepu seje upr. odbora Sekcije z dne 5. in 21. m. m. se objavljajo v ravnanje članov Sekcije in klubov LNP sklepi zadnje glavne skupščine JNS, ki se nanašajo na delokrog Zbora oz. Sekcij NS:

6. Z večino glasov je sprejet princip avtonomije sodnikov in spremenita se: § 27. pravil ZNS, tako da je predsednik v odboru za delegiranje sodnikov predsednik Zbora odn. Sekcije ter § 27. kaz. prav. ZNS, tako da predseduje odborom za kaznovanje sodnikov predsednik Zbora odn. Sekcije.

18. Spremeni se § 9. pravilnika ZNS ter se zniža taksa za sojenje prvorazrednih tekem na 40 Din (od tega pripade Zboru in Sekciji 10 Din) ter drugorazrednih in provincijskih tekem na 25 Din (od tega za Zbor in Sekcijo 5 Din). Potne stroške in dnevnice imajo podsavezi in sekcije sporazumno predložiti JNS v odobrenje; v primeru nesporazuma določi potne stroške in dnevnice sam upr. odbor JNS.

16. Članarina, ki jo pobira savez od klubov, se porabi odslej za savezno službeno glasilo »Sportista«; sicer bo vsak klub dobival list brezplačno. Vsi podsavezi morajo priobčevati svoje sklepe v saveznem glasilu, jim je pa na razpolago, da določijo, ali se štejejo roki za pravomočnost od objave v saveznem ali od objave v event. podsaveznem službenem glasilu. Vsi funkcionarji saveza, podsavezov, okrožnih odborov in vsi savezni sodniki morajo biti naročniki »Sportista«, enako tudi vsi oni, ki imajo izkaznice za brezplačen vstop k tekmam razen novinarjev in igralcev. Roki saveznih sklepov se računajo od dneva objave v »Sportistu«, vendar pa more savez objavljati svoje sklepe tudi v drugih listih.

V sporazumu z LNP ostanejo v veljavi na sedežih Okr. odborov LNP v Trbovljah, Celju in Mariboru lokalni odbori za delegiranje sodnikov na lokalne prijateljske tekme. Tem odborom načeluje poverjenik Sekcije, po enega člana pa imenujeta vanj Sekcija in O. O. Upravni odbor Sekcije pooblašča poverjenike gg. Marina, Wagnerja in dr. Planinška, da prevzamejo te posle, stopijo v stik z O. O in predlagajo Sekciji po enega člana-sodnika za te odbore. Sodniki-člani OZSD se event. lahko periodično izmenjavajo, a morajo poverjeniki vsako izmeno predhodno predložiti Sekciji v odobrenje. V OZDS v Ljubljani se delegira ss. g. Fran Ramovš in v OZKS v Ljubljani ss. g. Mirko Pevalek. — Tajnik.

•

SK Ilirija. Drevi ob 19. naj pridejo v klubsko sobo kavarne »Evrope«: Baltesar, Kušar, Habič, Polajnar, Polak, Rupelj, Stepišnik Drago, Janc, Miklavčič Matko, Osterman, Ančik, Omerza.

Revolucija v srcu Azije

Od prošle jeseni obstoja v srcu Azije nova samostojna država, o kateri se svetu malo sanja in ki najbrž še dolgo ne bo na zemljevidih označena z barvo, ki bi ostro poudarjala njeno samostojnost. Ta nova država je bivši Kitajski Turkestan, ki je do svoje samostojnosti prišel samo zaradi tega, ker mečeta po njem poželjive oči velesili: Rusija in Anglija. Oba interesenta tudi slikata položaj v vzhodnem Turkestanu po svoje in tudi podpirata z denarjem in orožjem struje, ki delujejo v ruski ali angleški politični smeri. Za sedaj je toliko gotovo, da je ta pokrajina definitivno odtrgana od Kitajske. Obenem se je pa tudi v notranjosti že razcepila na dvoje. Severni del, ležeč med gorovjem Altajem in Tjanšanom s središči Kuldža, Urumči in Turfan se je opredelil za Ruse, južni del med reko Tarim ter indijsko in tibetansko mejo z večjima mestoma Kašgar, Hotan in Džarkent pa podlega angleškemu vplivu.

Zemljepisna lega vzhodnega Turkestana je povzročala, da je bila pokrajina vedno le v zelo rahli odvisnosti od Pekinga. Ta položaj se je še poslabšal v škodo Kitajske, odkar je slednja popolnoma opešala kot azijska velesila. Moskva si je bila zadnja desetletja ustvarila močno pozicijo v tem delu kitajske republike. Pospeševala je na vso moč samostojna stremljenja Turkestanskega guvernerja, sklepala z njim brez ozira na Nanking trgovske in konzularne pogodbe ter pokrajino gospodarsko pritegnila popolnoma nase. Vešče je izkoristila pradavno nasprotstvo med Turkestanci, ki so po 80% muslimani, in med budističnimi kitajskimi gospodarji. Ves blagovni promet kitajskega Turkestana, ki je p ozemlju večji kot Francija, Nemčija in Italija skupaj, je dosegel leta 1931. komaj vrednost 25 milijonov rubljev in od tega zneska je odpadlo 24 milijonov rubljev na rusko uvozno in izvozno trgovino.

Tej odvisnosti od ruskega gospodarstva se ni čuditi, saj imajo glavna središča do ruskih železnic znatno bližje nego do indijske meje. Mesta Kuldža, Urumči in Turfan so oddaljena od ruske železnice 200 do 1000 km, med njimi in indijsko mejo pa leže tisoči kilometrov in neprehodne pečene puščave. Glavni kraj angleškega vpliva Kašgar leži celo tako tesno ob ruski meji, da ima do postaje Andižana le 250 km, do najbližje indijske meje pa okoli 800 km, vmes pa leži še visoko gorovje Karakorum. Razdalje do prave Kitajske so seveda še vse večje in traja pot do Velikega zidu po cele mesece.

Prirodnim činiteljem, ki delujejo na ozko zvezo kitajskega Turkestana z ruskim in proti katerim borba z enakim orožjem ni mogla imeti nikakršnega uspeha, so Angleži zoperstavili politično rovarstvo, saj pravi Wells, da je ena najvažnejših nalog angleške politike v tem, da mečejo polena pod noge Rusom tudi tam, kjer rusko napredovanje ne ograža britanskih interesov. Toliko bolj so napregli svojo agilnost tu, kjer je nevarnost, da postanejo Rusi po tleh kitajskega Turkestana neposredni sosedje Indije. Vstaja, ki je nastala zaradi borbe dveh velesil za posest tujega ozemlja, se je začela že pred tremi leti in so bili boji lansko jesen zaključeni s tem, da se je pokrajina razdelila na dve interesni območji. Po poročilih sovjetskih listov sodeč, so se izgledi Moskve v tej tekmi poslabšali. Ruse vznemirja dejstvo, da je pod angleški vpliv padel Kašgar, ki leži blizu sovjetske meje, in da je ta del Turkestana že imenoval svoje zastopnike pri indijskih oblastvih v Pešavarju.

Zanimivo je tudi dejstvo, da je gibanje za samostojnost kitajskega Turkestana takoj stopilo v zvezo z Ankaro ter stavilo predlog, naj Turčija prva prizna neodvisnost nove »vzhodnoturške« republike. Turško časopisje posveča zadevi precej pozornosti, ki pa je le platoničnega značaja, ker zaradi velike oddaljenosti ne more priti med Turki in njihovo domovino do nikakršnih pomembnejših stikov. Uradna Turčija je tudi že demantirala prihod turkestanskega odposlanca v Ankaro res pa je, da je prva neodvisna kašgarska vlada naslovila na Kemala navdušen brzojavni pozdrav.

O stvari je v turških listih spregovoril tudi zunanji minister Ruždi bej, ki je naglasil sicer svojo popolno nevtralnost glede dogodkov v srcu Azije, vendar pa je kašgarski vladi toplo priporočil naj bo v čim boljših odnošajih z Rusijo. Za kašgarsko vlado je Ankara močna moralna avtoriteta in morda Ruždi bejevo priporočilo ne bo ostalo brez učinka. Turški minister se je na vsej črti zavzel za interese svojih zaveznikov sovjetov, kar je storil tem rajši, ker Kemal in Turki ne morejo pozabiti, da je bil grški napad na Malo Azijo delo Anglije, osobito Lloyda Georgea. Ruždi bej se je izkazal kot izredno zanesljivega ruskega zaveznika. Napram kašgarski vladi je zastopal ruske interese in naglasil, da je za države s sličnimi zemljepisnim položajem, kakor ga imata Turčija in turkestanska republika, najvažnejše, da žive v dobrih odnošajih s sovjetsko Rusijo. Nova država, je dejal Ruždi bej, naj živi z vsemi v miru, toda nje napredek lahko zajamčijo samo čim najožji stiki z Rusijo. Ali bodo Turkestanci poslušali in upoštevali nasvete iz Ankare, je seveda še veliko vprašanje, vendar je gotovo zelo zanimivo dejstvo, da se je Turčija zavzela za sovjete in jim ojačila pozicije tam, kjer bi se tega nihče ne bil nadejal.

Žena v sodobnem svetu

Naša dekleta in pot v bodočnost

Na zborovanju društva »Šola in dom« je v sredo predaval na učiteljišču univ. prof. dr. Karel *Ozvald* o zanimivi in silno aktualni temi: Kam z našimi dekleti? Govoril je o tem vprašanju predvsem *s filozofsko-pedagoškega* vidika, in to proti pričakovanju večine poslušalcev, ki so menili, da bodo slišali to ali ono o vprašanju, česa se naj poprimejo že izšolana dekleta, ki so danes brezposelna. G. predavatelj je segel torej globlje, v večno bistvo moškega in ženske, in je dal s tem dragocene smernice za času primerno obrazovanje ženske mladine.

Vprašanje, ki ga je g. profesor obravnaval, ima takole jedro: kako nam je v šoli, in tudi sicer treba pripravljati dekliški naraščaj za življenje, da ga danes ali jutri ne zadene ista trpka usoda, kakor njihovih, danes skoro obupavajočih tovarišic brez dela in jela?

Recept, naj se ženska mladina pripušča samo v *ženske* poklice, kakor se moška v moške, se zdi silno cenena medicina. Življenje se je v zadnjih sto letih v gospodarskem, političnem in socialnem pogledu izpremenilo do tal. *Ženski naraščaj smo pa vzgajali tako, kakor da je ostalo vse pri starem.* In tako se je moralo zgoditi, da je čas našel dekleta nekam podobna svetopisemskim devicam, ki niso bile prav nič pripravljene na prihod ženinov.

Razmere danes tudi žensko čedalje bolj silijo k udejstvovanju v poklicu. Zato se je treba vprašati, če hodi res sodobna ženska v poklicnem življenju moškemu na pot? Plitev je argument, da je ženska »prirodno« bitje in da ji ne pritiče beseda v duhovnem, v kulturotvornem življenju. Tu moramo poseči globlje, do dna, in se vprašati, kaj pomenijo ženske sile v *celoti* današnje kulture?

Nobeden izmed »duhovnih« človeških opravkov, kakor so znanstvo, umetnost, tehnika, vzgojstvo, socialna skrb, zdravilstvo, ne izključuje že kar načeloma žensk od sodelovanja. Vsaka kultura izkazuje na sebi take strani, ki so jih ustvarile-ženske z docela posebno močjo svojega bitja in žitja. *Oba, moški in ženska, sta poklicana, da služita kulturnemu življenju, samo da vsak po svoje!* A bistvena razlika med obema je v tem, da je moškemu v kulturnem udejstvovanju vedno v mislih *delo*, to je ustvarjanje dobrin in odkrivanje vrednot, ženski pa *življenje*, to je »negovanje« drugih (mati, gospodinja itd.) in svojevrstno poseganje v čisto duhovne ali kulturne plasti našega bitja in žitja, ker vsa ženska bit izpričuje izraziti pravec k življenju, k čuvanju življenja.

Živimo namreč v dobi, ki jo označuje načelo delitve dela in pa vedno bolj specializirani poklici. Zaradi tega življenje sodobnega človeka ni več taka celota in enota, kakor je bilo še v dobi naših očetov in pradočetov. A delitve dela se drži svoje vrste prokletstvo: nobeden izmed poklicev, ki obratujejo po tem načelu, ne zahteva več celega človeka. Sedanji človek je zaradi tega razklan po duši in prav tako razklana je današnja človeška družba. Razklana je seveda tudi sedanja kultura ter se nahaja v hudi »krizi«. Konkurenca... rekord... to je beseda besed v svetovnem redu stroja! Lahko bi rekli s pesnikom Prešernom: »Ne združenja, ločitve zdaj so časi...«

Proti usodno razkrajajočim težnjam sedanjega življenja ni drugega leka nego bi bile »kulturno sintetične«, spajajoče, združujoče sile. Toda odkod jih vzeti? Moški, po svojem bistvu razumsko usmerjeni moški, jih ne premore. *Živi vrelec kulturno sintetičnih sil je samo — ženska s svojim k celoti in enoti življenja obrnjenim bistvom*, ki ji čestokrat kar čudovito vodi besedo in roko, kadar dani položaj zahteva, da se dejanje izvrši v prid enotno celotnenega človeškega življenja.

To obrnjenost k življenju potrjuje silno razviti *čut za odgovornost*, ki je ženi dan v večjem obsegu kot pa moškemu. Ženina duša je zaradi tega bujen studenec nravotvornih ali *moralotvornih* sil, ki imajo za življenje naroda največji pomen.

Ves napredek na posameznih kulturnih področjih ostane nekaj nedodelanega, dokler se ne ustvarijo hkratu še i take oblike človeškega *sožitja*, ki ustrezajo človeškemu dostojanstvu. *Razvoj naše kulture ali bolje rečeno civilizacije je pa drvel s tako brzino naprej, da ga ustvarjanje etosa ali morale, ki bi ustrezala temu napredku, ni moglo dohajati.* Narod (in vsaka živa zajednica) pa propade, ako ne ustvarja v novih oblikah življenja tudi obče veljavnih nravstvenih norm ali moralnih obvez, ki jih zahteva »novo« življenje. Udejstvovanje v takih kulturno sintetičnih plateh življenja je prednost ženske od vekomaj. *In v usposabljanju deklet tako udejstvovanje v kulturnem življenju, vidi profesor dr. Ozvald bodočo »Ameriko« za ženski naraščaj.*

Dekletom zagotovimo bodočnost torej le tedaj, ako jih izobrazujemo tako, da bodo danes ali jutri povsem kos svojim kulturnim nalogam. V ta namen pa ni dovolj, ako si v šoli, delavnici, doma... izoblikujejo tiste obče človeške sile duha in roke, kakor i moški, ampak se jim mora dati prilika, da čim bolj razvijejo to, kar imajo v sebi čisto (specifično) ženskega, zlasti čut za kulturno vest. Jamstvo za njihov uspeh v življenjski borbi je samo v tem, da bodo svoje mesto povsod izpolnjevale tako, kakor zahtevajo oni kulturni interesi ljudske celote (n. pr. v vzgojstvu, politiki, socijalnem življenju, upravi, zdravstvu...), ki jim moški ne more ustreči.

Prava podoba kitajske žene

Kadar človek sliši označbo kitajska žena, si takoj napravi povsem jasno sliko: drobno bitje, s poševnimi očesnimi zarezami, črnimi lasmi v lepi svileni pižami, vezeni z velikimi krizantemami. Pohlevno stoji pred možem. Madame Butterfly. Toda to ni podoba resnične kitajske žene. Zato ostane pred človekom povsem nova pojava, živa in razgibana v svoji realnosti, če prečita knjigo angleške pisateljice Pearl Buckove »Dobra zemlja« — roman kitajskega človeka. To je življenje resničnega kitajskega človeka, moža in žene, sredi njihovega dela, sredi njihovega snovanja, njihovega trpljenja in veselja. Knjiga prikazuje človeka, ki je spojen s svojo zemljo, ki jo obdeluje z ljubeznijo, kateremu je ta zemlja središče njegovega življenja, za katero se bori, za čije pridobitev postane zločinec. Posebno poglavje pa je življenje njegove žene.

Wang Lung je mlad kmet, ki živi s svojim očetom v mali koči. Ker ni pri hiši ženske, pripravlja sam obema hrano po dokončanem delu na polju. Ker je ubožen, si mora poiskati ženo iz vrst suženj, ki so jih prodali njihovi starši v veliko gosposko hišo. Oče mu odsvetuje lepo žensko, češ: »Mi potrebujemo ženo, ki bo skrbela za hišo, rodila otroke in delala na polju. Ali bo lepa ženska vse to hotela? Kdo je že slišal, da bi bila lepa sužnja v bogati hiši devica? Vsi maldi gospodje v hiši jo nadlegujejo. Bolje je, biti prvi pri grdi ženi kakor stoti pri lepi.«

Tako privede sin sužnjo O-lan kot ženo v svojo kočo. O-lan je vedno tiha,, toda v hiši je, kakor bi se blagoslov razlil nad njo: pod ženinimi rokami se izpremeni njeno notranje in zunanje lice, začuti se senca blagostanja. Ko je pri hiši vse v redu, gre na polje in dela poleg moža. On začuti, da ga to vedno tiho bitje ljubi. Opazuje njene kretnje, njen vedno plahi pogled, a ostane mu tuja razen v trenutkih telesnega zbližanja. Ni se mu zdelo primerno vprašati, zakaj ne govori. Dovolj je bilo, da je izpolnjevala svojo dolžnost. Včasih, ko je obdeloval njivo, se je zamislil v svojo ženo. Kaj je delala v onih dvoranah? Kakšno je bilo njeno življenje tam? On se ne spozna pri njej. Ko so ga minile te misli, se je sramoval svoje radovednosti in misli, s katerimi se je pomudil pri njej. Saj je bila naposled vendarle samo ženska . . .

Ko je prišla njena ura, ura poroda prvega sina, je delala na žitnem polju poleg moža. Srpi ji je padel iz rok, na obraz ji je stopil pot doslej neznane bolečine. Šla je domov in rodila sama brez tuje pomoči. Ko je prišel mož, je mirno ležala v snažni postelji, poleg nje pa sinček, zavit po narodnem običaju v stare hlače. Mož jo je hvaležno dolgo gledal in ona mu je vrnila pogled. Drugi dan je žena vstala in pripravila hrano kakor navadno. Toda kmalu je prišal tudi na polje, a v razoru je ležal otrok, in kadar je zajokal, ga je podojila.

Čez leto dni je spet rodila sina in njen mož je s ponosom pomislil: Spet sin. Naslednje leto je imel ponovno sinčka in potem spet. Hiša je polna blagoslova — ta žena mi prinaša samo blagoslov, je ugibal.

Toda prišlo je nerodovitno leto, tako da ni bilo ne pšenice, ne riža, a tudi za živino nobene krme. Ko so vse izgubili, je šla družina po svetu s trebuhom za kruhom kakor toliko kmečkih družin na Kitajskem ob času lakote. Naselili so se v predmestju velikega mesta, kjer so se preživljali s tem, da so mati in otroci beračili, oče pa je iskal delo. Ko so pričeli otroci tudi krasti, jih je mati apatično gledala, toda očeta je zabolelo: mesto je pokvarilo moje otroke. Vrnimo se k zemlji. Če bi imel kaj prodati, bi kupil nazaj svoje njive. A mož in žena sta spoznala, da nimata ničesar prodati razen svoje hčerke. Mož je vprašal ženo, ali bi prodala svojega otroka. O-lan odgovori: »Če bi bila sama, bi jo rajši videla mrtvo, kakor da bi jo prodala.Življenje sužnje je grenko. Toda mrtev otrok ne vrže denarja. Zaradi tebe bi deklico prodala, da bi mogel ti nazaj na svoja polja«. Te preproste besede so bile izgovorjene kakor nekaj tako samo po sebi umevnega, da je samo po tem mogoče presoditi vso nepojmljivo vdanost kitajske žene svojemu možu. To je vdanost, ki ubija v teh ženah elementarno čustvo materinske ljubezni, zakaj pri kitajski ženi so mož in starši pred njenimi lastnimi otroki. O-lan je dobro poznala življenje kitajske sužnje: če je grda, jo zaničujejo in samo pretepajo, če je pa lepa, jo pretepajo in vlačijo iz potelje v posteljo mladih kitajskkih gospodov. In kadar se je ti naveličajo, se za ostanke prepirajo njihovi služabniki. Tako se godi lepim kitajskim sužnjam še v otroških letih. Ko je O-lan to pripovedovala s svojim mirnim, ubitim glasom, je njenega moža pretreslo in se mu uprlo v notranjosti. Kje je izhod? Tedaj je šel in je tudi on kradel. Kdor se zamisli v to naravnost nepojmljivo uboštvo, v to strašno zanemarjenost kitajskega človeka, ki jo povzročajo na eni strani naravne katastrofe, na drugi strani pa strašno, nečloveško izkoriščanje od višjih kast, ta more razumeti lastnosti kitajskega naroda, ki so tako odurne: nagnjenje k tatvini in ubojem, ropanje, zahrbtnost, nečloveško izrabljanje otrok, katere često pohabijo lastni starši, da z njimi laže beračijo.

Ko je Wang-hung oropal bogatina, je takoj kupil nazaj svojo zemljo. Prišla so rodovitna leta, žena mu je rodila in delala in blagostanje je naraslo v lepo premoženje. Ko je bil mož bogat, je začel opažati, da njegova žena O-lan vene, da ima široke podplate na nogah, izhojenih od dela na polju, in črno, od solnca zagorelo kožo; tedaj je šel in si poiskal mlado, pohlepno prostitutko, jo odkupil iz čajarne in jo privedel v svoj dom. Svoji hiši je prizidal zanjo trakt, lepo opremil sobe, nakupil svile in draguljev. Vse pred očmi svoje žene, s katero v tistem času skoro ni izpregovoril. Samo enkrat je zakričal nad njo, da je zanemarjena. Tedaj je tiha žena tako glasno zajokala kakor nikdar poprej, niti v času najhujše lakote: »Rodila sem ti sinove!« On je molčal, in se je sramoval pred njo, zakaj resnično se ni mogel pritožiti pred zakonom proti svoji ženi: rodila mu je sinove in vsi so živeli. Ni imel opravičila za svoje početje razen svojo strast.

Nova žena, Hotus, je vse dni preležala v svilenih oblačilih. Mazilila jo je posebna služabnica in Wang-hung je sedel pri njej in občudoval njo in vse njeno početje. O-lan pa je tiho potožila: »Bridko je v lastni hiši, a jaz nimam doma, kamor bi se lahko vrnila«.

Več let je živela poleg nove žene, ne da bi izpregovorila z njo besedico. Naposled pa jo je vendarle zlomilo. Več mesecev je ležala smrtno bolna tiho na svojem ležišču. Tedaj na enkrat so spoznali mož in otroci, kaj jim je bila, kako je bila prav ona tisto bitje pri hiši, ki je vsem napravljalo dom, prijeten in udoben. In nekega dne je rekel mož: »Svoje polje bi dal za tvoje zdravje«. Ali je bila ljubezen ali samoljubje v teh besedah? Šele tedaj, ko je bilo prepozno, je pričel misliti na svojo ženo kot na človeka, ki prav tako misli, čuti, hrepeni kakor on sam. Poprej pa je smatral svoje ravnanje za nekaj samo po sebi umevnega: saj vsi tako ravnajo nasproti svojim ženam.

Toda tudi Hotus ni ostala do konca njegova žena. Na stara leta si je poiskal čisto mlado deklico, da ga je grela.

To je usoda kitajske žene. Podana je v povesti, posneti po živem življenju, zato učinkuje povsem drugače, globlje kakor običajen popis. Čeprav je človeku iz neštetih popisov ta usoda poznana, ga vendar pretrese knjiga do dna. Kakor Wang-hung spričo svojega strašnega uboštva, se človek vpraša spričo usode kitajske žene: Kje je izhod? Res je, da se nekatere žene po mestih otresejo predsodkov, da se dvigajo iz suženjstva, toda te žene pomenjajo tako neznaten odstotek, da ne moremo zaradi njih govoriti na splošno o prebujenju kitajske žene. To prebujenje bo prišlo šele tedaj, kadar bo kitajski narod, kmet in kuli, osvobojen od pritiska in izkoriščanja po višjih kastah.

IZ ARHITEKTURE

Otroška soba

Če sodoben človek zahteva zase solnca, zraka in zdravja, da mora sam v dvojni meri dati svojemu otroku, če hoče, da postane ta zdrav in klen član človeške družbe, zdrav na duši in telesu. Da doseže ta cilj, mu je potrebna tudi posebna solnčna in zračna soba, ki služi otroku za igro, spanje in jed.

V današnjih časih s prejemki večine nesorazmerno visokih najemnin so ti naši najmlajši vedno nekako potisnjeni v kot, v kuhinjo — ozko, stisnjeno na najmanjši prostor, polno ogalov in odprtih vrat. Preganjajo jih iz kota v kot, nikjer nimajo pravega prostora za svoje igre. Najraje so še v ozki predsobi, kjer se še kolikor toliko lahko svobodno gibljejo. Toda temna, ozka predsoba, s paro in slabim vzduhom nasičena kuhinja, ni primeren prostor za zdravo deco. V dnevno sobo ali spalnico pa jih ne puste, ker te majhne ročice zelo rade razdirajo.

V najemnem stanovanju treh sob se smatra tretja soba vedno za otroško. V lastnem domu pa se na njo sploh ne bi smelo pozabiti, ali deci morda dodeliti, kar se še dogaja, kako neprijazno podstrešno mrzlo kamrico ali ozko temno dvoriščno sobico. Dajmo jim kolikor mogoče mnogo sonca, zraka in prostora.

Otroški svet je svet malih ljudi s svojim lastnim življenjem, mišljenjem, občutki in dogodki, s svojimi merami in nepisanimi zakoni. Zato zahteva svoje obdelave. Dasi se bo oblika otroške sobe ravnala po krajevnih prilikah, finančni moči posameznika, starosti in množini otrok, bo vendar veljalo povsod glede tipa te sobe le eno.

Lega otroške sobe bo odvisna od lege stavbe. Po možnosti naj leži tik spalnice staršev, naj bo zvezana z njo. Vendar bo težko v vsakem slučaju uresničiti to zahtevo enako kot zahtevo po najbolj solnčni in zračni legi Še težja bo rešitev, ko otroci dorastejo. Takrat nastane potreba po spolu ločenih posebnih sobah. Če je bilo to prej predvideno, je prav, drugače pa se da v lastni hiši rešiti to z izzidavo podstrešja — če ima hiša ravno streho pa z nadzidavo, kar je zvezano z neprimerno večjimi stroški.

Otroška soba naj bo poslikana s svetlimi, toplimi barvami, morda posejana s primernimi vzorci, ki vzbujajo otroško fantazijo. Ogibajmo se sivih, rujavih, temnih barv. Mesto rožastih vzorcev, praznih in dolgočasnih, se raje poslužimo domačega slikarja, umetnika, da naslika na steno prizore iz živalstva, otroškega življenja, prizore s prometnimi sredstvi. To vzbuja otroško fantazijo in deca vam bo za to hvaležna. Stene naj se do višine 90 cm prepleskajo s svetlo oljnato barvo, ker ž nje z lahkoto odstranimo z mokro krpo odtise malih rok. Najboljša tla so parketna, ker so gladka, čista, brez žebljev in trsk. Dobro služijo tudi skrbno poskobljena ladijska tla. Neprimerna in slaba pa so navadna tla, kajti, ko se deske osuše, se nabira po špranjah nesnaga, nevarne pa so štrleče trske za naše malčke, ki se valjajo povečini po tleh. Linolej bi bil izvrsten, pa je mrzel, se mora mazati z oljem, ter nato izpuhteva neprijeten duh, ki po mnenju zdravnikov ni za mlada pljuča. Razen tega pa deca linolej z ostrimi predmeti hitro uniči. Če so še tla pregrnjena s primerno preprogo, ublaži ta pač marsikateri padec, prištedi otroku marsikatero oteklino. Nedopustna pa so kamenita, ali cementna tla, ker so nezdrava, nevarna in mrzla.

Otroška soba naj ne bo premajhna, posebno če je več otrok pri hiši. Pohištvo naj bo pomaknjeno k stenam, da ne zaslanja svetlobe ter ne zožuje uporabnega prostora za igro. Vsi kosi pohištva naj segajo do tal ali pa stoje na tako visokih nogah, da otrok z lahkoto doseže skrito žogo ali spelje tračnice svojega vlaka pod pohištvom. Glavni vzrok pa je lahko čiščenje, ki je pri pohištvu na nizkih nogah zelo otežkočeno, nemogoče.

Luč v otroških sobah ne sme biti direktna, ampak zastrta z motnim steklom, da ne slepi otroških oči in moti njih spanja. Na svetlobnih telesih, prevlečenih z blagom, se nabira prah, čemur se izognemo s tem, da pritrdimo luč pod strop. Na ta način je soba ob primerni moči žarnice svetla, brez temnih kotov.

Otroška postelja naj bo tako napravljena, da je lahko čistljiva. Če je lesena, naj bo pleskana z oljnato svetlo barvo brez vseh ogalov — torej vsi ogali naj bodo zaokroženi. Priporočljiva je železna, edino to napako ima, da je trda in mrzla. Za otroka do štirih let bo morala imeti varnostno ograjo, ki se da potem odstraniti. Zaradi ekonomičnosti, naj bo posteljica tako velika, da jo otrok do svojega 12 leta lahko rabi. Razen tega se pozneje odžagajo še visoke noge pri posteljici ter tako prikroji višina meram otroka, da zleze vanjo potem brez pomoči. Potrebna je še nadalje v otroški sobi omarica za obleke, perilo in čevlje, ki naj bo praktično in pregledno urejena. Neobhodno porebuje otrok še omarice za svoje igrače in knjige, da ne leže po kotih — s tem se navaja otrok k redu in snagi. Manjkati pa ne sme še mizica in primerno število stolov, ki pa morajo odgovarjati v merah velikosti otrok. Otrok se namreč v pohištvu, ki odgovarja njegovim meram počuti kot cel človek, je samostojen. Znano je, da je močnik pri lastni mizici slajši kot najboljša čokolada pri mizi skupno s starši. V otroški sobi ne bi smela manjkati na steno pritrjena črna tabla za risanje, ki jim bo v zimskih mesecih in deževnih dneh nadomestovala kot v vrtu s kupom peska.

Mobilije za otroško sobo se običajno izdelujejo v mehkem lesu z uporabo vezanih plošč, ker se dobe tako ravne gladke ploskve, ki se lahko in hitro čistijo. Navadno se jih pleska in lakira. Vsi ogali naj bodo zaokroženi. Izvršitev v brušenem laku je dražja, za malo deco nepriporočljiva, ker popraska vse, kar doseže — s šibo pa ne bomo stražili pohištva, ker bi deci s tem vzeli vse veselje do sobe, do lastne sobe. Barva pohištva naj bo svetla, prijetna, topla, je lahko živa ne pa kričeča. Predpogoj otroške sobe je čistoča, da je brez prahu, ki pa se na svetlo barvanem pohištvu lažje opazi kakor na temnem.

Dajmo deci po možnosti svojo sobo, kjer so oni gospodarji, kjer sprejemajo svoje male goste v svojem svetišču. Tu jim najlažje zbudimo čut za red in snago, ker se bodo v svoji okolici čutili enakovredni odraslim. Saj hočemo zdravih, čilih otrok! Majhen izdatek za opremo te sobe nam bo stoterokrat poplačan z vedrim, odkritim pogledom malih tiranov, razen tega pa obvarujemo ostalo pohištvo pred njihovimi razdiralnimi ročicami.

Ing. arh. D. Serajnik.

Pes ni vedel.

Zdravnik: Kaj ne veste, da ordiniram samo do štirih?

— Jaz že vem, gospod doktor, pač pa ne ve pes, ki me je ugriznil ob pol petih.

IZNAJDBA!

Puder, ki se drži

vkljub vetru, solncu in dežju, pri sportu ali pri plesu in ki more dati koži tudi lepoto nepopisljive svežine. Ni več rdečih nosov in tudi ne blestečih in zarudelih lic. 3,000.000 žena uporablja vsako jutro puder Tokalon s smetanovo peno. Uporabljajo ga slavne igralke, filmske zvezde, znane lepotice in sploh najlepše žene vsega sveta.

Poizkusite Puder Tokalon in nikdar več ne boste hoteli kake druge vrste pudra.

Komfortno

stanovanje

v sredini mesta, v III. nadstropju, obstoječe iz 5 sob, poselske sobe, kopalnice in drugih pritiklin se odda 1. maja.

Naslov v ogl. odd. »Jutra«.

1578

Mali oglasi

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Sostanovalca sprejmem k mirnemu in solidnemu akademiku — v lepo in zračno sobo, blizu banske palače — Cesta na Rožnik 5/II. 3781-23

Mesečno sobo lepo in solnčno, s popolnoma separiranim vhodom s stopnišča, oddam stalnemu gospodu s 15. februarjem. Ogledati v Knafljevi ulici 13/II. 3440-23

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Telefon 2059

PREMOG suha drva POGAČNIK Bohoričeva ul. št. 5

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

Vloge bank kupujemo in prodajamo najkulantneje. Naročila iz province izvršujemo najzanesljiveje. Za odgovor priložite znamko za 3 Din. Poslovni zavod d. d., Zagreb, Praška ulica 6/II. 74-16

50.000 Din posojila iščem iz poštenih rok. Prevzel sem kot dedič lepo posestvo s trgovino. Ponudbe — proti vknjižbi — na oglasni oddelek »Jutra« pod »50.000 Din varno«. 3720-16

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (21)

Stanovanje 2 sob, kabineta in pritikin oddam z majem. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 3542-21

Mestni pogrebni zavod Občina Ljubljana

Nenadoma naju je zapustil najin nadvse dobri soprog in atek

LOJZE GNEZDA

strojevodja drž. žel. v pok.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 12. februarja 1934 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Prekmurska cesta št. 3, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 11. februarja 1934.

Franc Gnezda, sin — Ana Gnezda, soproga

V NEDELJO 21. T. M. PRVIKRAT NOVA, IZVIRNA SLIKANICA „JUTRA“

LJUBO JURKOVIČ

Mala kraljica noči

ILUSTRIRAL VLADIMIR MAZI

VELIKI IN MALI BRALCI »JUTRA« BODO Z NAVDUŠENJEM SPREMLJALI NEZASLIŠANE PRIGODE PRISRČNE MAJCENE LILI

PAZITE NA ZAČETEK! 21. FEBRUARJA T. L.! NAROČITE »JUTRO«!

Urednik Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezersek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.